

KATASZTRÓFAVÉDELMI KOORDINÁCIÓS TÁRCAKÖZI BIZOTTSÁG

A Katasztrófavédelmi Koordinációs Tárcaközi Bizottság **6./2023. (XII. 15.)** határozata a téli felkészülés helyzetéről szóló beszámoló elfogadásáról

1. A Katasztrófavédelmi Koordinációs Tárcaközi Bizottság (a továbbiakban: KKB) a jelen határozat mellékletét képező, a téli felkészülés helyzetéről szóló beszámolót megtárgyalta, és az abban foglaltakat elfogadja.
2. A KKB felhívja a BM OKF főigazgatóját, mint a KKB adminisztratív feladatait ellátó szervezet vezetőjét, hogy a KKB Ügyrend 36. pont j) alpontjának megfelelően gondoskodjon a határozat Hivatalos Értesítőben történő közzétételéről.

**Beszámoló a téli felkészülés helyzetéről
(ÉKM – EM – BM OKF – ORFK – OVF)**

1. ÉPÍTÉSI ÉS KÖZLEKEDÉSI MINISZTERIUM ÉS A TULAJDONOSI JOGGYAKORLÁSA ALATT ÁLLÓ GAZDASÁGI TÁRSASÁGOK

1.1. Építési és Közlekedési Minisztérium

A Katasztrófavédelmi Koordinációs Tárcaközi Bizottság létrehozásáról, valamint szervezeti és működési rendjének meghatározásáról szóló 1150/2012. (V.15.) Korm. határozat (a továbbiakban: Korm. határozat) 21. bekezdés b) pontban meghatározottak szerinti „rendkívüli időjárási helyzet kezelése és elhárítása” feladat a közlekedési ágazat 2022 decemberi átvételével került az Építési és Közlekedési Minisztérium (a továbbiakban: ÉKM) katasztrófavédelemmel összefüggő feladatai közé.

Az ÉKM Szervezeti és Működési Szabályzata alapján a minisztérium szervezeti egységei közül a Biztonsági, Iratkezelési és Ügyfélszolgálati Főosztály (a továbbiakban: BIÜF) funkcionális feladata többek között a minisztérium katasztrófavédelmi tervezési és koordinációs feladatainak ellátása.

Az ÉKM részéről a Katasztrófavédelmi Koordinációs Tárcaközi Bizottság (a továbbiakban: KKB) tagja a minisztérium közigazgatási államtitkára. A BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság irányába kijelölt minisztériumi kapcsolattartó a BIÜF főosztályvezetője.

A továbbiakban bemutatásra kerülnek az ÉKM szakmai felügyelete alá tartozó, kiemelten fontos szervezetek által a téli felkészülés érdekében tett intézkedések.

1.2. Magyar Közút Nonprofit Zrt.

Az országos közutak kezelésének szabályozásáról szóló 6/1998. (III. 11.) KHVM rendelet alapján idén november 10. napjától vált téli üzemmódra a Magyar Közút Nonprofit Zrt. Országosan 19 megyei igazgatóságán, 80 mérnökségén és a központi irányításban is 0-24 órás szolgálatra állnak át a szakemberek. A téli hónapokban a társaság elsődleges feladata a hóeltakarítás és a síkosságmentesítés, valamint – megfelelő időjárási körülmények között – a téli ideiglenes kátyúzás. A következő hónapokban, a télies időjárás beálltával mintegy 3100-an dolgoznak váltott, 12 órás műszakokban a téli útüzemeltetési feladatok ellátásán, koordinációján.

Megtartásra kerül egy központi és 19 megyei igazgatóság által rendezett sajtóesemény. A téli üzemeltetési feladatokról az összes megyei és országos média részletes tájékoztatást kap.

A közlekedők folyamatos tájékoztatása kiemelt feladat. A következő linken találhatóak a gyakori kérdés-válaszok, illetve ugyanitt hasznos tanácsokat is kaphatnak az autósok: <http://internet.kozut.hu/teli-uzemeltetessel-kapcsolatos-informaciok/>.

A www.kozut.hu weboldal, továbbra is fogadja a közlekedők bejelentéseit az ügyfélszolgálati felületen.

A téli időszakban nemcsak az utakon fontos a prevenció, hanem a sajtóban is. Így a 2023-2024-es szezonban is erőteljes hangsúlyt fektetnek a várható közlekedési helyzetekre való felkészítésre és az utazók folyamatos tájékoztatására is a Kommunikációs osztály és az Útinform szolgálat segítségével.

A Magyar Közút Nonprofit Zrt. alapfeladataként biztosítja a szervezett, folyamatos és biztonságos közlekedés feltételeit a kezelésében lévő országos közúthálózaton.

(Az önkormányzati kezelésű utakon és a koncessziós autópályákon nem a Magyar Közút Nonprofit Zrt. a felelős a burkolatok állapotáért és a síkosságmentesítésért. A koncessziós üzletágátadás után a Magyar Közút kezelésében maradt gyorsforgalmi utak: M0, M2, M9, M19, M43, M76 M80). A tevékenységek részletes és pontos leírását az országos közutak kezelésének szabályozásáról szóló 6/1998. (III. 11.) KHVM rendelet (továbbiakban: OKKSZ) tartalmazza.

A téli úttisztítási időszak november 10-től március 15-ig tart, mely az időjárás függvényében ettől eltérően is meghatározható. A 2023/2024-es télre felkészülve a társaság kezelésében lévő úthálózatot a 80 mérnökségen közel 100 útellenőr, továbbá 80 mérnökségi ügyeletes és 19 megyei irányító felügyeli.

1.2.1. Géppark:

A téli munkák elvégzésére az alábbi géppark áll rendelkezésre:

- a) Nehéz tehergépjármű alapgép: 817 db
- b) Eszközhordozó alapgép (UNIMOG): 199 db
- c) Sószóró adapter: 844 db
- d) Hóeke (egyszárnyú, kétszárnyú, oldaleke): 1084 db
- e) Önjáró hómaró gép: 30 db
- f) Hómaró adapter: 48 db
- g) Rakodógép: 144 db

Az OKKSZ 4.14. pontja alapján a téli tisztántartási terveket november 10-ig kell elkészíteni, melyből a végleges géppark adatok adódnak, így a jelenlegi szám adatok előzetes, tájékoztató jellegűek.

1.2.2. Munkavállalók a téli időszakban:

A téli üzemeltetésben az alábbi létszám vesz részt aktívan a munkavállalói állományból:

Határozatlan idejű gépkezelők:	1.893 fő
Határozott idejű gépkezelők:	215 fő
Határozott idejű egyéb téli munkát ellátó dolgozók:	~24 fő
Műszaki ügyeletet ellátók:	~550 fő
<u>Diszpécserok:</u>	<u>572 fő</u>
Összesen:	~3215 fő

1.2.3. Síkosságmentesítő anyagok:

A társaság raktáraiban a síkosság mentesítéshez 96.000 tonna útszóró só, 425.600 kg CaCl_2 granulátum és 2.400.000 liter CaCl_2 oldat áll rendelkezése. Továbbá ebben a téli időszakban szerződések alapján lehívható további 265.000 tonna útszóró só, 1.500.000 kg CaCl_2 granulátum és 13,7 millió liter CaCl_2 oldat.

1.2.4. Téli munkarend, beavatkozási idők:

A téli időszakban a feladatok végrehajtását minden készenléti helyen 24 órás megerősített ügyeleti rendszer segíti, felügyeli. Az ügyelet irányítja a hóeltakarítást, a síkosság elleni védekezést és a hóakadályok megszüntetését, valamint gyűjti és továbbítja az útviszonyokkal kapcsolatos információkat a közlekedők, illetve a rendvédelmi és társadalmi szervek felé. Az adott időjárási helyzetben szükséges konkrét védekezési feladatokról a mérnökségek munkáját összefogó megyei igazgatóságok döntenek.

A döntés mindig az OKKSZ-re és a Magyar Közút Nonprofit Zrt. Téli Üzemeltetési Szabályzatára támaszkodik. A miniszteri rendelet az utakat úgynevezett szolgáltatási osztályokba sorolja, majd ezekhez rendeli hozzá a védekezési szinteket.

1.2.5. Közutak szolgáltatási osztályai:

Szolgáltatási osztály	Közutak és közúti szakaszok
I.	Autópályák, autóutak és ezek csomóponti ágai
II.	I. rendű főutak
III.	II. rendű főutak, összekötő és mellékutak ÁNF > 5000 E/nap
IV.	összekötő és mellékutak ÁNF = 2000-5000 E/nap
V	összekötő és mellékutak ÁNF < 2000 E/nap
VI.	Gyalog és kerékpárutak
VII.	Földutak

Az OKKSZ az útkategóriáknak megfelelően előírja, hogy a síkosság kialakulásának észlelése, valamint a havazás megkezdődése után mennyi idővel kell megkezdeni a védekezést és mikorra kell befejezni. A határidők a feladat jellegétől, az útosztálytól és az időjárási viszonyoktól függően fél órás munkakezdési határidőtől egészen 24 órás befejezési határidőig is terjedhetnek. A határidők átlagos téli időjárásra vonatkoznak, rendkívüli helyzetben nem irányadóak.

Átlagos az időjárás, ha a folyamatos havazás, illetve hófúvás időtartama nem haladja meg a 24 órát, nincs hidegebb -8°C -nál, és a szél sebessége 30 km/h-nál nem nagyobb.

1.2.6. Védekezési szintek:

Szolgáltatási Osztály	Szórási munka megkezdésének időpontja az észleléstől	Szórási munka időtartama
I.	0,5-1,0 óra	2,0-4,0 óra
II.	1,5-2,0 óra	4,0-6,0 óra
III.	2,0-3,0 óra	4,0-8,0 óra
IV-V.	4,0-5,0 óra	6,0-24,0 óra

1.2.7. Utak besorolása:

Őrjáratos utak: azok az utak, illetve útvonalak, amelyeken a védekezés az út teljes hosszában és szélességében történik szükség szerint. A hóeltakarítás során ezek az utak elsőbbséget élveznek. Az őrjáratos rendszerbe tartoznak az I, II, III. és – indokoltság esetén – a IV. szolgáltatási osztályba sorolt közutak.

Rajonos utak: azok az utak, amelyeken a védekezés nem terjed ki az út teljes hosszára, csupán annak veszélyes részeire (ívek, emelkedők, stb.). A rajonos rendszerbe tartozik a IV, V, és VI. szolgáltatási osztályba sorolt közutaknak a megyei igazgatóságok téli tisztántartási tervében meghatározott része. A szórando szakaszok pontos helyét a menetutasításban rögzítik.

Fehér utak: azok a kisforgalmú utak, amelyek nem tartoznak sem az őrártos, sem a rajonos rendszerbe. Ezeken az utakon, útszakaszokon síkosság-mentesítést nem kell végezni, de a havat – amikor a forgalmasabb utak letakarítása befejeződött – leekézik. Ellenőrzés csak az útenellenőrzés gyakoriságával történik. (Ezen védekezési módba sorolt utak kiválthatók jelentős idővesztést nem okozó párhuzamos úttal)

1.2.8. Útinformációk:

Egy-egy terület, térség vagy régió útjainak járhatóságáról, útviszonyairól a területileg illetékes mérnökségek adnak tájékoztatást útenellenőreik segítségével. A téli időszakban országosan mintegy 100 útenellenőr gépkocsi járja az ország útjait, gyűjti és továbbítja a friss információkat mobiltelefon, illetve korszerű informatikai rendszer segítségével.

A téli védekezési munkát nagyban segítik a meteorológiai előrejelzések és figyelmeztető, riasztó rendszerek, valamint a gyorsforgalmi és nem gyorsforgalmi úthálózaton üzemeltetett, összesen 273 db útmeteorológiai állomás. A mérőállomások az útburkolatba és az út mellé telepített érzékelők segítségével információkat szolgáltatnak az útburkolat állapotáról és a helyi időjárási körülményekről egy központi informatikai rendszernek. Az adatok a téli útüzemeltetés irányítási pontjain megjelennek térképi és táblázatos formában is. Az állomások mérik a levegő és a burkolat hőmérsékletét, a levegő páratartalmát, a burkolat állapotát – száraz, nedves, vizes, deres, havas, jeges – valamint az útburkolatra kijuttatott útszóró só, egyéb kémiai anyag koncentrációját.

1.2.9. A téli útüzemeltetési feladatok:

1.2.9.1. Síkosságmentesítés

A téli időszak egyik legbalesetveszélyesebb jelensége a hajnali páralecsapódás okozta lefagyás. Ezt megelőzendő és megszüntetendő használnak olyan szórógépeket, amelyek a magasabb rendű utakon útszóró só és kalcium-klorid oldat egyidejű kijuttatásával úgynevezett nedvesített szórást végeznek. Ennek lényege, hogy a kiszórt anyag nem pereg le az út felületéről, így hatékonyabban fejtheti ki hatását. A ma használatban lévő szóró berendezések nagy többsége már pontosan beállítható, így mindig csak a feladathoz legszükségesebb mennyiségű anyag kerül az útra, ezzel minimálisra csökkentve a környezeti terhelést.

Az úthálózati szerepük alapján fontos szakaszokon megelőző szórást is végeznek, ez a forgalmas autópályákat, autóutakat és főutakat érinti elsősorban. Ez azt jelenti, hogy az előrejelzések alapján még a havazás vagy síkosság kialakulása előtt szóróanyagot juttatnak ki a burkolatra.

Az alsóbbrendű utakra esetenként másfajta síkosság-mentesítő anyagot is szórnak. Homokot, apró kőzúzalékot, esetleg salakot, illetve ezek sóval kevert változatát.

A téli mentesítés során használt olvasztó, illetve érdesítő anyagok:

- a) Olvasztó anyagok:
 1. nátrium-klorid (NaCl)
 2. kalcium-klorid (CaCl₂),
- b) Érdesítő anyagok:
 1. homok (éles szemű),
 2. zúzalék (max. 5 mm-es szemnagyságú),
 3. salak (örölt és osztályozott, v. granulált),
- c) Érdesítő anyag és só keverék.

A síkosság-mentesítési munkákra elsősorban saját tulajdonú kombinált (sószóró berendezéssel és hóékevel felszerelt) gépeket biztosítanak. Mivel gazdaságtalan lenne egész évben a teljes szükséges gépállomány üzemben tartása, kapacitás hiány esetén igénybe vesznek saját eszközeiken felül bérelt kombinált gépeket is. A kombinált bérelt eszközök alkalmazási időszaka december 1-től március 15-ig terjed, mely időszak az időjárás függvényében módosítható.

1.2.9.2. Hóeltakarítás – ekézéssel

Ha a hó vastagsága eléri az OKKSZ-ben előírt vastagságot a burkolaton, meg kell kezdeni az ekézést. A hó-eltakarítási munkák végrehajtására mérnökségenként hóeltakarítási terv készül, mely tartalmazza a tisztítási munkák sorrendjét és a beosztott gépeket.

Az ekézési feladatokkal egyidejűleg minden esetben (kivéve a rajonos utak nem szórt szakaszain) 20-40 g/m² mennyiségű sószóróanyagot szórás végeznek, hogy a folyamatos járhatóságot biztosítani tudják. A sószórás célja a maradék hó megolvasztása, a lefagyás elkerülése, illetve további havazás esetén a letapadás megakadályozása.

1.2.9.3. Hóakadályok megszüntetése

Hófúvás akkor van, ha a szél 35-40 km/óránál erősebb, illetve ha az útra merőleges irányú szél a nyílt terepen vezetett útra hordja az út környezetében lévő porhavat. A hófúvások okozta, olykor

több méter magas hóakadályok megszüntetése a téli elhárítás egyik legnehezebb feladata. A hóakadályok megszüntetésére csak az erre a feladatra kifejlesztett hómarók alkalmasak. Ezek képesek a hófúvás megszűnése után az olykor másfél- két méteres hófalak áttörésére is.

Komolyabb hófúvások esetén az adott útszakaszt a társaság saját hatáskörében lezárja, hiszen a védekezést csak a szél lecsendesülése után lehet hatékonyan megkezdeni. Ilyen esetekben csak az élet és vagyonbiztonság megőrzése érdekében küld ki a területileg illetékes mérnökség gépet.

A hófúvásveszélyes területeken megelőzés céljából hófogó rácsokat és hálókat helyeznek ki, valamint hóvédő erdősávokat telepítenek.

1.2.10. A téli útüzemeltetés eszközei:

1.2.10.1. Az alapellátás gépei

A téli útviszonyoknak megfelelően felkészített nehéz teherautók felszerelhetők különböző hóékekkel, szóró berendezésekkel, valamint hómaró fejekkel. A gépek a társaság saját tulajdonában vannak, vagy bérelik azokat. Minden eszközön folyamatos munkarendben, a speciális gépek kezelésére és a különböző időjárási helyzetekben való munkavégzésre felkészített kezelő teljesít szolgálatot.

1.2.10.2. Lehívható gépek

A rendkívüli helyzetek kezelésére (nagyobb havazás, a hóeltakarítást akadályozó elakadt járművek mentése) vállalkozókkal kötött szerződések alapján nagy teljesítményű gépi eszközök rendelkezésre állását biztosítják a teljes téli útüzemeltetési időszakban.

1.2.10.3. Célgépek

Ezen, csak egy adott feladatra használható célgépek a mérnökségek rakodógépei, valamint a ZIL önjáró hómarók és teherautóra vagy traktorra szerelt hómarók, amelyek közül sok már több mint harminc éves, de most is kiválóan teljesíti a szolgálatot.

A téli időszakban a mérnökségeken és géptelepeken a gépek működőképességét biztosító szakmai háttér mozgósítható annak érdekében, hogy egy elhárításban résztvevő gép műszaki hiba miatti hosszabb távon ne essen ki, mivel az komolyan visszavethetné a védekezés hatékonyságát.

1.2.11. Rendelkezésre álló anyagok és gépek:

A téli útüzemet, vagyis november 10-ét megelőzően az előkészületekhez hozzátartoznak a téli gépszemlék. Ilyenkor vizsgálják át tüzetesen a téli kezdés előtt utoljára a téli feladatokra felkészített gépeket. A rendelkezésre álló géppark nem elegendő a téli feladatok maradéktalan ellátására, ezért bérelt és lehívható eszközökkel kiegészítik azt. A társaság nem adhatja ki a kezéből a felelősséget, ezért olyan szerződést nem köt, amelynek értelmében egy vállalkozó feladata lenne egy adott szakasz síkosságmentesítése. A szerződések mindig úgy rendelkeznek, hogy a vállalkozó, a társaság ügyeletesének megbízásából köteles az éppen aktuális feladat elvégzésére. A vállalkozói szerződéseknek két formája van:

- a) Bérelt gép esetében a vállalkozó a gépével és a szükséges személyzettel a számára kijelölt téli szolgálati helyen munkára készen várakozik, és ezért fix összegű havidíjat kap.
- b) Lehívható bérelt gép esetében a vállalkozó alkalmanként munkába hívható, amelyért minden esetben külön fizet a társaság.

1.2.11.1. Az anyagok

A társaság közbeszerzési eljárással szerzi be a téli munkákhoz szükséges anyagokat. A mérnökségek induló sókészlete a hivatalosan meghatározott téli időszak kezdetére rendelkezésre áll. Egy átlagos téli időszak alatt a mérnökségek útszóró só felhasználása országos szinten 160 – 200 ezer tonna. A téli költségek nagy részét az állandó készenlét fenntartása, valamint a síkosság elleni védekezés teszi ki.

1.2.11.2. Különleges helyzetek és a közlekedésbiztonság

A havas utakon nyári gumival közlekedő autósok és fuvarozók saját és mások testi épségét is kockára teszik. A társaság részére elsősorban a téli közlekedésre nem felkészített kamionok és tehergépjárművek okoznak komoly problémát, elakadásuk a többi közúti közlekedők mellett a tisztítást végző gépek munkáját is akadályozzák. Ez különösen hóátfúvásos időben veszélyes, mert a hótorlaszok ilyenkor nagyon gyorsan kialakulnak, a negyedórát veszteglő hókotró miatt másutt mások órákra a hó fogságába kerülhetnek.

A hirtelen leesett nagy mennyiségű hó, illetve a jelentős hófúvások a védekezési rendszer gyors, hatékony átalakítását teszik szükségessé. Ilyenkor az elsődleges feladat az élet- és vagyonbiztonság védelme, ezért a munkák fontossági sorrendje megváltozik. Elsődleges a közellátás biztosítása, az állandó kórházi kezelésre járók szállításának megoldása, a járhatatlanná váló utak, elzárt települések felszabadítása, és csak ha mindez már adott, akkor kezdődhet az utak jól járhatóvá tétele.

A megyei igazgatóságok és mérnökségek ilyenkor operatív módon végzik feladatukat a Területi Védelmi Bizottságok koordinálásával. A téli feladatok végrehajtásában együttműködő partnerek lehetnek az önkormányzatok, a megyei kormányhivatalok, a Magyar Honvédség, a Rendőrség, valamint a Katasztrófavédelem szervei is. A társaság feladata ilyenkor is elsősorban a közúti közlekedés feltételeinek mihamarabbi helyreállítása a saját intézkedési terve alapján.

1.2.12. FMR rendszer:

A társaságnál Flottamenedzsment Rendszer (MK FMR- járműfedélzeti adatgyűjtési és továbbítási rendszer) működik, mely az elhárítást végző gépek helyzetét és a munkavégzés folyamatát követi nyomon. A rendszer alkalmas továbbá a költségek csökkentésére, valamint a vagyonbiztonság növelésére, az úton végzett tevékenységekről szolgáltatott hiteles adatok szolgáltatása mellett.

Jelenleg a téli elhárításban részt vevő saját gépeken felül a bérelt gépek jelentős része is be van kötve a rendszerbe.

1.2.13. EDR rendszer:

2019 november 10-től a társaságunk csatlakozott az Egységes Digitális Rádiótávközlő Rendszerhez (EDR), mely elsődlegesen a készenléti szervezetek (például: rendőrség, mentő, tűzoltóság, katasztrófavédelem) számára készült magas rendelkezésre-állású, megbízható, országos rádiótávközlő rendszer. Minden olyan járműbe, amely a téli elhárításban részt vesz beszerzésre került EDR készülék. Ennek köszönhetően több mint 1.300 db EDR készülék támogatja a hatékony kommunikációt a diszpécseri információáramlás és a téli feladatok ellátása során.

1.3. MÁV Zrt.

A MÁV Zrt. szakmai szervezetei a téli időszakra való felkészülést „A téli időjárás alkalmával követendő eljárásról szóló 55/2023.(IX.15. MÁV Ért. 12.) VIG sz. utasítás” (továbbiakban: D.4. sz. Utasítás) alapján végzik.

Az utasítás rendelkezik a téli időjárás által okozott forgalmi zavarok és közlekedési akadályok megelőzéséhez szükséges intézkedések megtételére, valamint az azzal kapcsolatban bekövetkezett események elhárítása során követendő eljárásokra.

A Pályavasúti területi igazgatóságok szakmai szervezetei a felkészülést a rájuk vonatkozó határidők figyelembevételével végzik.

A felkészülés folyamatának nyomon követésére a Pályavasúti Területi Igazgatóságok státuszjelentéseiket az alábbi ütemezés szerint küldték, illetve küldik meg a Pályafenntartási Osztály részére:

- 2023. október 15.
- 2023. október 31.
- 2023. november 15.
- 2023. november 30.

A D.4. sz. Utasítás rendelkezései szerint a területi feladatok meghatározása és szabályozása megtörtént, a Területi Téliforgalmi Rendelkezők és a Téliforgalmi Végrehajtási Utasítások elkészültek az érintett szervezeti egységek részére.

A felkészülés során a téli forgalom lebonyolításában résztvevő munkavállalók oktatása megkezdődött az időszakos képzés keretében és a szolgálati helyeiken ütemezetten történik.

A munkavégzéshez szükséges mennyiségű anyagok (pl. csúszásmentesítő, fagyaltalanító) rendelkezésre állnak. A szükséges megrendelések előkészítése folyamatosan történik.

A felkészülés során kiemelt figyelmet fordítanak az alábbi feltételek biztosítására:

- a) az elhárításhoz szükséges kézi szerszámok rendelkezésre állása, hiány esetén pótlása, kijelölt tárolókban történő elhelyezése,
- b) a védekezéshez szükséges eszközök (pl. hófogó rácsok) állapotának felülvizsgálata és szükség szerinti javítása, cseréje, a veszélyeztetett területekre történő elhelyezésük az utasítás szerint történik,
- c) a munkavégzéshez biztosítandó készenléti helyiségek, melegedők, védő eszközök, védő ital stb. rendelkezésre állása,
- d) a téli forgalom lebonyolításában részt vevő munkavállalók készenléti beosztásainak elkészítése, biztosítása.

A villamos és gáz üzemű váltófűtő berendezések felülvizsgálata megtörtént, a vágányzári munkák folyamatosak, a működésük biztosításához szükséges intézkedések megtörténtek, a karbantartási szerződések rendelkezésre állnak.

A vasúti forgalom folyamatos lebonyolítása érdekében, a szükséges munkák irányítására és végzésére kijelölt munkavállalók a készenléti beosztások szerint rendelkezésre állnak. Az Országos Meteorológiai Szolgálat időjárás előrejelzése alapján az érintett térségekben és időszakokban házi vagy munkahelyi készenlét kerül elrendelésre oly módon, hogy a várható időjárási körülményeket

mérlegelve a szükséges beavatkozások a zavartatások elkerüléséhez szükséges időben végrehajthatók legyenek, a D.4. sz. Utasításban meghatározott készségi fokozatok szerint.

A téli időszakban a biztonságos és balesetmentes vonatközlekedés lebonyolítása érdekében végzendő feladatokat – mint kitérők, peronok, utas- és a gyalogos közlekedési útvonalak, vasúti átjárók, a MÁV Zrt. állagában lévő gyalogos felüljárók, aluljárók hó- és jégmentesítése – a Pályavasúti Területi Igazgatóságok saját munkavállalóik mellett külső vállalkozókkal, vállalkozási szerződések alapján végzik. A kitérők és gyalogos felüljárók hó- és jégmentesítésében a MÁV Zrt. leányvállalata a MÁV FKG Kft. munkavállalói is szerződéses keretek között részt vesznek.

A Budapesti Pályavasúti Területi Igazgatóság – kiemelten a budapesti elővárosi vasúti forgalom zavartalan lebonyolíthatósága érdekében – és a Miskolci Pályavasúti Területi Igazgatóság a készenléti nehézségei miatt, a hiányzó létszámát közbeszerzési eljárás lefolytatásával tudja pótolni. A külső szolgáltatás igénybevételéhez szükséges szerződésekkel rendelkeznek.

Az utasok által használt területek, valamint a MÁV Zrt. ingatlanjaihoz tartozó területek, közlekedési utak, aluljárók, lépcsők, peronok, utas-csarnokok, várótermek, előterek tisztántartását, takarítását végző vállalkozók, továbbá együttműködési megállapodás alapján az Önkormányzatok rendelkezése állnak, a Megrendelő – Vállalkozó, valamint Önkormányzati vezetői szintű egyeztetések megtörténtek.

Az állomási és nyíltvonali vonatközlekedés biztosításához a vontató járművek és a vasúti pálya hó- és jégmentesítésére felhasználható eszközök rendelkezésre állnak, az erőforrások felhasználásához szükséges, hatályos szerződésekkel rendelkeznek.

A téliforgalomra való felkészülést az ellenőrzésre kötelezettek rendszeresen ellenőrzik, szükség esetén, rövid úton intézkednek.

A MÁV Zrt. Biztonsági Főigazgatóság - a rendkívüli időjárási helyzetek esetén megalakuló Központi Operatív Törzs tagjaként - a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatósággal (továbbiakban: BM OKF) együttműködve közvetlen és folyamatos helyzetelemzéssel felkészült a vasúti forgalom lebonyolításában várható zavart okozó akadályok elhárítására. A MÁV-csoport kapcsolattartójaként a rendkívüli helyzetek bekövetkezése esetén tartandó felkészítő megbeszéléseken képviseli a MÁV Zrt. érdekeit:

- a) A MÁV Zrt. Biztonsági Főigazgatóság koordinálásával a MÁV Zrt. részt vett 2023. március 22-én az Országos Tömeges Mentési és Sérülésellátási Törzsvezetési gyakorlaton.
- b) A Pécsi Területi Vasútbiztonság koordinációjában, a Pályavasúti Területi Igazgatóság Pécs részt vett a 2023. szeptember 12-én, Mecsekalja-Cserkút állomáson megtartásra került, Pécs MJV komplex külső védelmi terv gyakorlaton.
- c) A MÁV Zrt. Biztonsági Főigazgatóság koordinációjában, a Pécsi Területi Vasútbiztonság szervezésében, illetve a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság közreműködésével, a MÁV Zrt. részt vett a 2023. szeptember 20-án, Kaposvár vasútállomáson megrendezésre került Országos katasztrófa-felszámolási együttműködési gyakorlaton.
- d) A MÁV Zrt. Biztonsági Főigazgatóság koordinálásával, a MÁV Zrt. részt vett a 2023. szeptember 27-én megrendezésre került Országos Polgári Védelmi Törzsvezetési gyakorlaton.

A Biztonsági Főigazgatóság és a BM OKF vezetői minden évben folyamatosan értékelik az elmúlt időszak eseményeit, elemzik az együttműködés tapasztalatait.

A gyakorlatok elősegítik a kritikus üzleti folyamatok végrehajtásának folyamatát, a sérülés vagy leállás utáni visszaállításhoz kiadott vállalati utasítások alapvető céljait, az üzletmenet-folytonosság biztosítását, a katasztrófa-elhárítási feladatokra való felkészülést, annak érdekében, hogy az ilyen rendkívüli esetekre előre felkészülten, egy adott forgatókönyv szerint biztosíthassák a vállalat üzemfolytonosságát, illetve a támogató műszaki, információs/informatikai rendszerek teljes visszaállítását és működését.

Az üzletmenet-folytonosság biztosítása a fenti helyzetekben azt jelenti, hogyan lehet a vasúti közlekedést fenntartani, annak megzavarása alatt és után, legalább a legfontosabb (kritikus) folyamatok nagyon gyors működőképességének biztosításával, kipróbált, jól definiálható eljárások végrehajtásával, a rendelkezésre álló erőforrások bevetésével.

A MÁV Zrt. felkészült a minden 1 órát meghaladó üzemzavar jelentésére a katasztrófavédelem felé, azonnali információt tud szolgáltatni arról is, hogy gyorsan helyrehozható problémáról van-e szó, vagy elhúzódó esettel állnak-e szemben.

1.4. MÁV-START Zrt.

A MÁV Zrt. által kiadott D.4. sz. Utasítással, valamint a Területi Téliforgalmi Rendelettel összhangban a Területi Személyszállítási és Vontatási Igazgatóságok (továbbiakban: TSZVI) felkészültek a télre. A TSZVI-k a Területi Téli Forgalmi Rendelkezők előkészítő munkáiban és annak véglegesítésében is részt vesznek.

Az aktualizált rendelkezések kiadásra kerülnek, ezt követően parancskönyvben kerülnek közlésre az érintett munkavállalók számára.

Kiadásra került/kerül a területekre vonatkozó:

- a) Területi Téliforgalmi Rendelet
- b) a hozzá tartozó létszámterv

A TSZVI-k és a Járműbiztosítási Igazgatóságok (továbbiakban: JBI) részéről az alábbi intézkedések történtek a téli forgalomra való felkészülés kapcsán:

- a) A vonatkozó rendelkezések szakmai képzés keretében történő oktatása folyamatos.
- b) Hómentesítéshez szükséges eszközök: lapát, seprű, homok az Ingatlangazdálkodási Szervezet útján biztosítva.
- c) A vontatójárművek, motorkocsik homokoló berendezéseinek ellenőrzése folyamatos. A vontatási homok mennyisége jelenleg megfelelő.
- d) A dízel vontatójárművek, motorkocsik hűtővíz ellenőrzése folyamatos, fagyállóval való ellátottságuk megfelelő.
- e) A motorkocsik utastér fűtését a JBI folyamatosan vizsgálja, ellenőrzi, szükség szerint javítja.
- f) Hideg környezetben történő munkavégzésben résztvevő munkavállalók részére a melegedőhelyiségek, védőöltözet, védőital, stb. biztosítása érdekében az intézkedések megtörténtek.
- g) A bevezetésre kerülő készenléti fokozatnak megfelelően kerül vezénylésre a mozdony személyzet. Szükség szerint operatíván az akadályoztatás miatt nem közlekedő vonatok gépei, személyzetei felhasználhatók lesznek.
- h) A járművek felkészítése ütemezetten, a tervszerű vizsgálatokon elvégzésre került.
- i) A műhelyek, az üzemanyag-, kenőolaj és homokfeladó, továbbá a hűtővíz előkészítő és tároló berendezések, a laktanyák és egyéb vontatási épületek, ajtók és az ablakok rendbe hozatala, a helyiségek fűtésére szolgáló központi fűtő berendezések javítása folyamatos.

- j) Folyamatos a megrendelése azon anyagoknak, amelyek zord időjárási viszonyok miatt szükségesek (pl. gázolaj, petróleum, parafinfáklyák, denaturált szesz, etilglikol, palackos PB gáz).
- k) A közúti segélymenet gépkocsijai felkészítés, a járművek futóművei, gumiabroncsai, fűtőberendezései felülvizsgálat alatt állnak. A segélyszerelvény fűtőberendezéseinek próbája folyamatos.
- l) A vontatójárművek vonatfűtő berendezéseit a karbantartó személyzet egész évben folyamatosan vizsgálja, szükség szerint javítja.
- m) A személykocsik villamos vagy egyedi fűtőberendezéseinek felülvizsgálata, javítása, próbája folyamatos.
- n) A hóeltakarító gépek havazás, hófúvás esetén a megfelelő sorozatú mozdonyokkal együtt a pályavasúti szakszolgálat megrendelésére készenlétben állnak.
- o) A 438, 478, 628 sorozatszámú mozdonyok hóékeinek karbantartását a JBI-k folyamatosan végzik. A hóékék vontatójárművekre történő felszerelhetőségének próbája szintén folyamatos.
- p) A kulcsos vállalati gépkocsik téli gumicseréje tervezetten megtörténik, a gépkocsik jégoldóval, jégkaparóval felszerelve.
- q) A Területi Téli Forgalmi Rendelkezések elérhetőségét valamennyi érintett munkavállaló feljelentkezési helyén biztosítják.

1.5. GYSEV Zrt.

A GYSEV Zrt. 2023/2024 évi téli időszakban a D.4. számú vezérigazgatói utasítás szerint jár el, mely utasítás tartalmazza az erős fagy, jegesedés és sűrű havazás, hófúvásból származó zavarok megelőzésének, illetve a bekövetkezett akadályok legrövidebb idő alatt történő megszüntetésének szabályait.

A Pálya Vasúti Üzletág területén a Téli forgalomra felkészülés jegyében az alábbi intézkedések történtek:

A PVÜ Koordináció és Értékesítés részéről a vonatkozó GYSEV D.4. sz. téliforgalmi utasítás értelmében a tavalyi évi tapasztalatok összegzésre kerültek az érintett szakszolgálatok bevonásával. A tavaly évi enyhe téli időjárás miatt komoly fennakadás, vasúti forgalmat zavaró körülmény nem állt fent, az utasítás módosítása nem volt indokolt. A hatályos utasításnak megfelelően 2023. október 18-i dátummal megalakult a Helyi Téliforgalmi Bizottság (HTB). A GYSEV területén három helyen (Sopron, Szombathely, Csorna) alakult meg, a területi eltérések és időjárási viszonyok, valamint az erőforrások megfelelő kezelése érdekében.

A HTB feladata

- A forgalmi szolgálattevők, forgalomirányítók által a forgalmi vonalirányítónak javasolt, és az INFRA vezető által bevezetett I. fokú készenlét alatt a hatáskörébe tartozó területen a téli forgalmi feladatok ellátása.
- A helyi adottságoknak megfelelően a forgalom zavartalan fenntartásához a munkák koordinálása.
- Információk adása a forgalmi vonalirányító és a PVÜ vezető felé.
- Javaslattevél a II. fokú, illetve III. fokú készenlétek bevezetésére.

Forgalom Szervezet területén a téli forgalomra felkészülés jegyében az alábbi intézkedések történtek:

- A D.4. számú Téli Forgalmi Utasítás előírása alapján 2023. szeptember 19. – 22. közti időszakban megtartásra kerültek a Téliforgalmi üzemszemlék.
- Az Üzemszemle megállapításairól felelősök és elhárítási időpontok meghatározásával jegyzőkönyvek készültek.
- Az Üzemszemlén készített jegyzőkönyvekben határidő megjelöléssel rögzítésre kerültek azok az azonnal elvégzendő feladatok, amelyek a téliforgalom zavartalan lebonyolításához szükségesek.
- 2023. október 18-án Sopron, Csorna, Szombathely központokkal megalakuló Helyi Téliforgalmi Bizottságokba a Forgalom szervezet részéről a területileg illetékes állomásfőnökök delegálásra kerültek.
- 2023. december 10 –ig a 20474/2022. számon kiadott Helyi Téliforgalmi Végrehajtási Utasítás előírásai érvényesek a munkavállalókra.
- Folyamatban van a Helyi Téliforgalmi Végrehajtási Utasítás 2023. december 10 –től hatályos változatának készítése.
- 2023. december 9 –ig a II. és III. fokozatban bevezetendő, a meghatározott vonatkeresztezési helyek alapján elkészített „R közlekedési rend” és a hozzá tartozó mozdony, szerelvény és személyzetforduló rendelkezésre áll.
- A 2023. december 10 -től érvényes „R” közlekedési rend bevezetésekor alkalmazandó menetrendek kiutalása folyamatban van.
- Az időszakos oktatások keretében kiemelt figyelmet kapott a téli időjárási viszonyok közötti munkavégzés során előálló fokozott baleseti veszélyforrások, valamint a baleset megelőzési előírások ismertetése.
- A hó, jég eltakarításához, csúszásmentesítéshez szükséges eszközök és anyagok kiszállításra kerültek a szolgálati helyekre.
- A melegítő ital elkészítéséhez szükséges alapanyagok kiszállításra kerültek a szolgálati helyekre.
- A kijelölt melegedőhelyek ellenőrzése megtörtént, azok alkalmasak a hó és jég eltakarításban, csúszásmentesítésben résztvevő munkatársak ott tartózkodására.

Infrastruktúra Szervezet területén a téli forgalomra felkészülés jegyében az alábbi intézkedések történtek:

- állomási és vonali bejárások folyamatosan történnek,
- kitérők téliesítése folyamatosan történik,
- szóróanyagok kiszállítását folyamatosan végzik,
- váltófűtések ellenőrzése megtörtént,
- szükséges eszközök beszerzése, pótlása folyamatban van,
- munkaruházat biztosítása megtörtént,
- gépjárművek téli felkészítése megtörtént,
- felsővezeték védőföldelések ellenőrzése megtörtént,
- előfűtő berendezések ellenőrzése megtörtént,
- a Helyi Téliforgalmi Bizottság alakuló ülése a D4 utasítás szerint összeült.

Az Ingatlangazdálkodáson a téli forgalomra felkészülés jegyében az alábbi intézkedések történtek:

Területi Téli Forgalmi bejárások megtörténtek, melyeken az Ingatlangazdálkodás minden esetben képviseltette magát:

- Rajkán 2023.09.19-én,

- Csornán 2023.09.19-én
- Szombathelyen 2023.09.20-én,
- Sopronban 2023.09.21-én,
- Szentgotthárdon 2023.09.22-én voltak a bejárások.

Az érintett állomásokon a csatolt állomások és megállóhelyek feladatai is áttekintésre kerültek, továbbá határidőzve lettek. A megvalósítási határidők döntően 2023. november 15-i időpontban lettek meghatározva. A feladatok a megadott határidőre el fognak készülni.

A 2023/2024-es téli időszakra a Beszerzéstől a téli csúszásmentesítéshez szükséges só és csúszásmentesítő anyag beszerzésre kerül.

A kis és nagygépes hótakarítás Sopronban 2022.04.20-tól a 244/2022. számú, „Gépi és kézi hóeltakarítás és csúszásmentesítés a GYSEV Zrt. kezelésében lévő utak és járdák tekintetében” tárgyú vállalkozási szerződés alapján történik. A szolgáltatást a B+N Zrt. végzi.

Gépészet területén a téli forgalomra felkészülés jegyében az alábbi intézkedések történtek:

- mozdonyok téli felkészítése, a motorokocsik és személykocsik fűtőberendezéseinek felül vizsgálata folyamatosan történik,
- a mozdony és a kocsiműhelyben a téli ügyeleti készenléti lista elkészítésre került,
- hóügyelet elrendelése esetén a kijelölt Ganz M44 sorozatú 448-312 számú dízel mozdonyra felszerelésre kerül a hókotró, elrendelés esetén a hókotró mozdony a hótörőmenetek végrehajtására Sopronban készenlétben áll,
- A hó, jég eltakarításához, csúszásmentesítéshez szükséges eszközök és anyagok megléte ellenőrzésre, a hiányosságok pótlásra kerültek.

A Személyszállítási Üzletág részéről, az alábbi intézkedések történtek a „téli forgalom” lebonyolításával összefüggésben:

Az „R” menetrend – ilyen néven lesz felterjesztve (II. fokozatnál vezethető be, a Pályavasúti igazgató rendeli el, és a vonalakon a Pálya Vasúti Üzletág által meghatározott keresztezési lehetőségek figyelembe vételével egy csökkentett darabszámú vonat leköszlekedtetését tartalmazza egyedi menetrend alapján, minden vonalon kb. 2 órás követést jelent minden vonalon)

A menetvonalak megrendelése folyamatban van és a 43. naptári héten elkészül. A VPE várhatóan november 11-ig fogja jóvá hagyni. A Minisztérium felé történő felterjesztést a GYSEV Zrt. a 46. naptári héten tervezi (ettől az időponttól bármikor életbe léptethető, de valójában ez év december 11-ig a 2022/2023-ra beadott „R” menetrend érvényes. Az „R” menetrend tehát folytonosnak tekinthető, most is van hatályos menetrend, a jövő évi pedig ettől nem sokban fog különbözni.

HTB csoport

Ahogy tavaly, úgy idén is 4 fővel létrehozták a SzeSza HTB különítményt, akik heti váltásban állnak a HTB munkacsoport rendelkezésére. A 4 fő beosztását az Üzemeltetés vezető intézi, a munkatársak kijelölésre kerültek.

Személyzet, Szabályozások:

- A 2023/2024. menetrendi időszakra vonatkozó Téliforgalmi szabályozásban jelentős változás nem várható. A D4 TFVU aktualizálása folyamatban van (jelentős, elvi változás nem várható, csak pontosítások), mely legkésőbb a 2023/2024 menetrendi időszak kezdetéig kihirdetésre kerül.

- A 2023. III. negyedéves vonatkísérői szakmai oktatások központi témái voltak a téli forgalommal összefüggő teendők, és az előző téli időszak tapasztalatai. (Kiemelten a rendkívüli helyzetek kezelése, illetve az esetlegesen nyílt vonalon vonatokon maradt utasokkal kapcsolatos teendők).
- Zord időjárás esetén a hó eltakarításra igénybe vehető dolgozói kör meghatározásra került. (állandó jelleggel saját kocsitakarító személyzet – 2 fő Sopron állomásra, illetve fokozat esetén igénybe vehető személyzet)
- Téliforgalommal kapcsolatos munkavégzés alkalmával az egyéni védőfelszerelés juttatási rendje szabályozva van.
- Az igénybe vehető pihenő-melegedő helyiségek kijelölése megtörtént.
- A fűtési rendszerek beüzemelése megtörtént.
- Az érintett munkakörökben a védőital ellátás biztosított, a megrendelés megtörtént, a szolgálati helyeken a folyamatos rendelkezésre állás biztosított.
- A 2023. évi ruhaellátás kiosztása valamennyi munkakör tekintetében megtörtént, téli ruházat az egyen és formaruhás személyzet részére is biztosított.

Járműpark:

- A 2023. évi negyedéves oktatásokon a kocsik műszaki állapotával kapcsolatos hiányosságok bejelentésére vonatkozó szabályozás többször oktatásra került. A gördülő állomány elfagyás védelmére (különös tekintettel 21-90 / 31-90 sorozat) az utazószemélyzet IV. negyedéves az oktatásán kiemelt figyelmet fordítottak.
- A szerelvények megfelelő előfűtésének biztosítása érdekében az előfűtési terv megfelelő kialakítása a korábbi évek gyakorlata szerint a menetrendváltás kezdetéig megtörténik.
- A forgalmi szakterület – az előzetes egyeztetéseknek megfelelően – a téli forgalom idején kiemelt figyelmet fordít a járművek folyamatos hőn tartására.

Egyéb területek:

- A vonatkozó rendelkezéseknek megfelelően a jelenlegi menetrendi időszakra rendelkezésre áll a zord időjárás esetén bevezethető menetrend, illetve az ehhez tartozó szerelvényforduló. Meghirdetése az adott fokozat elrendelése esetén a rendelkezésre álló felületeken, szóróanyagokban, illetve a médiában fog megtörténni.
- A 2023/2024. évi menetrendi időszak menetrendje még nem került hivatalosan jóváhagyásra, jelenleg zajlik az alapmenetrend mellett a rendkívüli helyzetre vonatkozó menetrend és az ezekhez kapcsolódó technológiák készítése.
- A hatóságok és a média felé a vonatforgalmat érintő tájékoztatási rend meghatározásra került.
- A megnövekedő információs igények kielégítésére a többlet létszám biztosítása az adott napi helyzet függvényében operatív intézkedések alapján biztosítható (pl. pénztárból átcsoportosítás, vagy reszortos munkavállalók bevonása).

Biztonság Szervezet területén a téli forgalomra felkészülés jegyében az alábbi intézkedések történtek:

- Tavalyi évben részt vett az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság téli felkészítésén, mely 2022-ben október 28-án volt.
- Folyamatosan részt vesz a Helyi Védelmi Bizottságok téli felkészítésén és egyeztetésén (Sopron, Szombathely, Győr, Csorna, Kapuvár, Kőszeg, Szentgotthárd, Kőrmend, Zalaegerszeg).
- A Katasztrófavédelmi Igazgatóságok közlése alapján, közúti forgalom korlátozása esetén a GYSEV Zrt. a Soproni Logisztikai Központban és Lövő állomás területén biztosítja a tehergépjárművek parkolását, szociális blokk és melegedők használatát a sofőrök részére.

- A GYSEV Zrt. a Helyi Védelmi Bizottságok felkérésére az állomás épületeket megnyitja, biztosítja melegedés céljából.
- A helyi önkormányzatokkal szerződéseket kötött a járdák és a peronok hó eltakarítására és csúszásmentesítésére.

A GYSEV Zrt. együttműködési megállapodással rendelkezik:

- az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatósággal,
- a Győr-Moson-Sopron Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatósággal,
- a Vas Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatósággal,
- a Zala Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatósággal.

Feladatok:

- kölcsönös tájékoztatás,
 - életmentési feladatok,
 - tüzek oltása,
 - jelentős vagyoni kár felszámolása, vészhelyzet kialakulásának megelőzése, illetve a helyreállítás segítése,
 - veszélyes áruk ellenőrizetlen szabadba jutásának megelőzése.
- Közlekedési vállalattal:
 - a MÁV Zrt.-vel.
 - Idegen vasúttársaságokkal
 - az ÖBB (Österreichische Bundesbahnen) Osztrák Szövetségi Vasutakkal,
 - a ŽSR (Železnice Slovenskej republiky a.s.) Szlovák állami vasúttal.
 - a Soproni Meteorológiai Állomással

1.6. VOLÁNBUSZ

A Volánbusz Közlekedési Zártkörűen Működő Részvénytársaság alaptevékenysége a menetrend szerinti autóbusz-közlekedési közszolgáltatás országos szinten történő ellátása. Ennek keretében a téli időszakban is biztosítani szükséges az utasok számára a mindennapos utazási, munkába és iskolába járási lehetőséget, valamint a létfontosságú intézmények megközelítését.

A Társaság a helyközi szolgáltatást 3144, a helyi közlekedést pedig 62 településen biztosítja csaknem 6000 darab autóbusszal, illetve megközelítőleg 10 és fél ezer autóbusz-vezetővel.

A téli felkészítést a járműfenntartási üzemek a Társaság belső szabályzati rendszere szerint, október hónaptól folyamatosan végzik, amely november 15-re a teljes állomány tekintetében lezárul. A gumiabroncsok a vonatkozó előírások szerint ellenőrizésre és szükség szerint lecserélésre kerülnek. Küötelező, hogy a téli időszakban (november 1 – március 31) a jogszabályban előírt 3mm helyett legalább 5 mm profilmélység minden tengelyen meglegyen. A gumiabroncsnak az „A” tengely kivételével M+S (Mud and Snow) vagy 3PMSF (Three Peak Mountain Snowflake: téli) minősítésűnek kell lennie. Ezek az abroncsok a téli időszakban megfelelően beállított gumiabroncsnyomás mellett, kellőképpen biztosítják az autóbuszok optimális teljesítményét a vizes és havas útfelületeken. (A Társaság a gumiabroncs felhasználás csökkentésének érdekében a téli időszak elején leszerelt 3-5 mm közötti profilmélységű gumiabroncsokat tavasszal újra felhasználja.) Futózott abroncsok esetén is kiemelt figyelmet fordít a futófelület épségére, a megfelelő mintázatú, csatornamélységű, és megfelelő pozícióba (hajtott tengely) szerelt futózott

abroncsok alkalmazására. Az üzemeltetési feladataiktól függően ellátásra kerültek az autóbuszok hálánccal, a külső indítási segítség igénybevételének a lehetőségét biztosító indítókábelekkel, a léghálózat feltöltését biztosító tömlőkkel, utántöltés céljából téli ablakmosó folyadékkal. Az autóbuszok mellékhelyiségeinek téli körülmények közötti üzemeltetését biztosító fagymentesítő adalék beszerzése megtörtént.

Az üzemanyag többségében saját töltőállomásról kerül vételezésre. Novembertől mély dermedéspontú téli gázolaj kerül felhasználásra. A beszerzés során az időjárás előrejelzések alapján, amennyiben extrém hideg várható, -17°C -ot alatt is megbízható üzemelést biztosító extra téli gázolaj kerül megrendelésre, illetve dermedésgátló adalékanyagokat is használnak.

Az autóbuszok a motortól független kiegészítő fűtőberendezésekkel vannak felszerelve, melyeket a gépkocsivezető a jármű álló helyzetében is tud működtetni. A fűtőkészülék segítségével rendkívüli téli időjárási körülmények között is megfelelő hőmérsékleten tudjuk tartani az utasteret. A felkészítés során kicserélésre kerülnek a páramentesítő motorok szennyezett levegőszűrői. Megtörténik az utastéri befűvőmotorok működésének az ellenőrzése, szükség szerinti javítása, esetleges cseréje.

Ellenőrzésre kerültek a fékhetétek, féktárcsák, dobfékek állapota, működőképessége, méretbeli megfelelősége, a járművek lefékezettsége és az elektronikus biztonsági berendezések (pl.: ABS, ASR) kifogástalan működőképessége. Átvizsgálásra, ellenőrzésre kerültek a tartós lassító fékberendezések.

Megtörtént a hűtőfolyadékok fagytűrő képességének ellenőrzése, ahol szükséges, ott az előírás szerinti -25°C -os beállítását elvégezték.

Megtörtént az autóbuszok ablaktörlőinek ellenőrzése, szükség szerint az ablaktörlő karok, és lapátok cseréje, a szélvédőmosó tartályok téli fagyálló ablakmosó folyadékkal történő feltöltése.

Ellenőrzésre kerültek az autóbuszok világító- és fényjelző berendezései, a visszapiillantó tükrök páramentesítőjének működőképessége, a légszűrők, a hajtószíjak és az üzemanyag ellátó rendszerek megfelelősége.

Az oldalablakok, az utasajtók, a tetőszellőzők tökéletes zárhatóságának és tömítettségének ellenőrzése és beállítása megtörtént.

A műszaki szakemberek kiemelt figyelmet fordítanak a sűrített levegőhálózat előkészítő elemeinek, a légszárító, valamint a Haldex szelep működésére, a cseréket szükség szerint folyamatosan elvégzik. Folyamatos az autóbuszok léghálózatának víztelenítése, valamint az autóbuszokba épített léghálózati elemek szivárgásmentes működésének biztosítása.

Megtisztításra kerültek az akkumulátorok kivezetési pólusai, megtörtént a csatlakozó saruk rögzítettségének ellenőrzése a megfelelő indítóáram biztosításának az érdekében. Az akkumulátor cellák elektrolit szintjeinek beállítását követően megtörtént az akkumulátorok indítókapacitásának ellenőrzése. Ellenőrzésre került az autóbuszok teljes elektromos rendszere, a generátor töltőképessége.

A műszaki telepekre, illetve a nagyobb végállomásokra tartós hideg esetén – az autóbuszok hidegindításának biztosítása céljából – éjszakai szolgálat kerül vezénylésre. A fagyszolgálat megszervezése, létszámának megállapítása a helyi adottságok függvényében történik. Megtörtént a téli forgalmi vezetői készenlét-beosztás elkészítése. A szakterületi vezetők előre elkészített beosztás alapján ügyeleti rendszerben állnak készenlétben rendkívüli havazás esetén.

A közúti műszaki mentőszolgálat felkészült a hideg időjárással járó várható meghibásodásunkra. A műhelykocsik felszerelésének részei a befagyott légszelepek kiolvasztására szolgáló hőlégfúvó, tartalék akkumulátorok, szűrők, gyakori cserés alkatrészek.

Indítóakkumulátorok kerülnek telepítésre a távoli végállomásokra, hogy szükség esetén azonnal cserélni lehessen a lemerült, tönkrement akkumulátorokat.

A 2023/2024. évi téli üzemre történő felkészülés során az anyagellátás területén a beszerzések kiterjesztésre kerültek a rendkívüli időjáráshoz kapcsolódó anyagokra, a fagyálló hűtőfolyadékra, téli ablakmosó folyadékra, extra mélydermedésű üzemanyag beszerzésre, valamint az ingatlanok területére felhasználandó síkosság-mentesítő anyagokra.

A személyi állomány rendkívüli időjárási helyzetre történő felkészítését biztosítani hivatott, évente frissítésre kerülő szabályozás kiadásra került.

A téli időszakra járó forma-, munka- és védőruhák biztosításra kerülnek a munkavállalók részére. A téli védőitalok (tea, citromlé, csipkeshörp) beszerzése még folyamatban van, azoknak a dolgozók részére való biztosítása folyamatos lesz.

Az autóbusz-állomások, műhelyek, irodák és egyéb helyiségek fűtési rendszereinek felülvizsgálata, karbantartása megtörtént, az ezen a területen szükséges javítások is elvégzésre kerültek.

Az autóbusz-állomásokon és műszaki telepeken a hó- és síkosság mentesítési feladatok elvégzése részben saját erőforrásokkal, részben a korábban megkötött határozott idejű takarítási szerződésben leírtak szerint, külső szolgáltató bevonásával történik.

Azon telephelyeken, ahol saját munkavállalókkal történik a téli hóeltakarítás a szükséges szóróanyagok és a hóeltakarítás végzéséhez szükséges eszközök beszerzése megtörtént.

A fás szárú növények védelméről szóló 346/2008. (XII.30.) Korm. rendelet 5. § (2) bekezdésének megfelelően belterületi közterületen síkosság-mentesítésre kalcium-klorid granulátum szóróanyag kerül szükség szerint felhasználásra. Nátrium-klorid alapú útszóró só – a fás szárú növények védelme, a dísztéglá- és beton jellegű peronburkolatok felületvédelme érdekében – nem kerül alkalmazásra.

A kalcium-klorid gyakorlati tapasztalatok alapján kb. -8 °C hőmérsékletig hatékonyan alkalmazható jegesedés megakadályozására, jég olvasztására, ellentétben az útszóró sóval, amely kb. -5 °C hőmérsékletig hatásos.

A kalcium-klorid granulátum alkalmazása az aktuális időjárás előrejelzésnek megfelelően havazás vagy ónos eső várható érkezését megelőzően jellemzően kézi szórással történik az utasforgalommal érintett, végállomási és telephelyi gyalogos közlekedő utakon. A szóróanyag ismételt felvitele a csapadék mennyiség és a hőmérséklet függvényében ismételt kézi szórással történik.

A Társaság diszpécsterszolgálati révén rendszeres összeköttetésben áll egyéb, a téli felkészülésben résztvevő szervezetekkel (pl.: Magyar Közút, BM OKF), így szükség esetén egyeztetni tudnak egymással a szükséges intézkedésekről. Az egyes diszpécsterszolgálatoknál olyan döntésképes munkatársak teljesítenek szolgálatot, akik az üzemvitelt – lehetőség szerint – rendkívüli helyzetben is biztosítani tudják (pl.: vonatpótlás, melegedő autóbusz biztosítása).

2. ENERGIAÜGYI MINISZTERIUM ÉS SZAKMAI FELÜGYELETE ALÁ TARTOZÓ SZERVEZETEI

I. Energiaügyi Minisztérium szakterületei

- energetika,
- klímapolitika,
- hulladékgazdálkodás, körforgásos gazdaság,
- környezetvédelem,
- víziközműszolgáltatás.

Az Energiaügyi Minisztérium által felügyelt, vagy tulajdonosi joggyakorlása alá tartozó téli felkészülésben érintett szervezetek:

- Országos Meteorológiai Szolgálat (továbbiakban: OMSZ),
- Nemzeti Vízművek Zrt.,
- MVM Csoport,
- MAVIR Zrt.,
- Radioaktív Hulladékokat Kezelő Nonprofit Kft.

2023-ban az alábbi rendkívüli kihívások jelentkeztek a minisztérium szakmai munkájában:

- orosz-ukrán háború következményeinek csökkentése,
- szankciós politika hatásának csökkentése,
- ellátásbiztonság növelése,
- klímasemlegesség biztosítása.

Az Energiaügyi Minisztérium (a továbbiakban: minisztérium, vagy tárca) a Katasztrófavédelmi Koordinációs Tárcaközi Bizottság létrehozásáról, valamint szervezeti és működési rendjének meghatározásáról szóló 1150/2012. (V.15.) Korm. határozat 21. pont c) és g) alpont alapján védekezési időszak esetén, Védekezési Munkabizottságot (a továbbiakban: VMB) működtet a minisztérium bázisán.

A VMB a védekezés időszakában a Katasztrófavédelmi Koordinációs Tárcaközi Bizottság Nemzeti Veszélyhelyzet-kezelési Központ (a továbbiakban: KKB NVK) részére történő szakmai döntés-előkészítő feladatokat lát el.

A VMB tevékenységét a VMB vezetője irányítja.

A VMB tevékenységének fő feladatát a védekezéshez szükséges feltételek biztosítása, a feladatok összehangolása, a döntésekhez szükséges javaslatok előkészítése, a nemzetközi együttműködési kötelezettségekből adódó feladatok végrehajtása, valamint a lakosság gyors és hiteles tájékoztatása képezi.

A VMB vezetője irányítja az energetikai szakterület védelmi tevékenységét, valamint beszámol KKB NVK vezetőjének – felkérés esetén a KKB-nak - a tárca felügyelete alá tartozó ágazatok védelmi tevékenységéről, a kialakult helyzetről, a megtett intézkedésekről, a bevont személyekről, eszközökről, valamint az elhárítással kapcsolatos további javaslatokról.

A VMB-t a védekezésben érintett minisztériumi felsővezetők alkotják.

A VMB külső tagjai a VMB vezetője által meghívott energetikai gazdálkodó szervezetek képviselői. A tagok bevonására érintettségük függvényében kerül sor.

A VMB a folyamatos működés érdekében operatív csoportot (továbbiakban: OCS) működtethet.

Az OCS feladatai:

- gyűjti, elemzi, rendszerezi, rögzíti, összegzi a beérkező információkat,
- javaslatot tesz a haladéktalanul elvégzendő feladatokra,
- folyamatos helyzetértékelést végez,
- előkészíti a vezetői (VMB vezető, OCS vezető) tájékoztatót,
- a VMB vezető döntéséhez döntési alternatívákat dolgoz ki,
- a meghatározott feladatokat eljuttatja a minisztérium felügyelete alá tartozó szervezetekhez, valamint az együttműködőkhöz, közreműködőkhöz,
- koordinálja a minisztérium felügyelete alá tartozó szervezetek tevékenységét,
- figyelemmel kíséri az elrendelt intézkedések végrehajtását, értékeli az intézkedések hatékonyságát, szükség szerint felülvizsgálja az elrendelt intézkedéseket és újabbakra tesz javaslatot,
- naprakészen tartja a VMB dokumentumait, adatbázisait.

A KKB NVK-ba vezényelt ágazati összekötő kolléga riasztását a BM OKF Főügyelet kezdeményezi a minisztérium kapcsolati pontján keresztül. Az ágazati összekötő készenlét céljára nem nyújt munkaidőben 2 óra, munkaidőn kívül 4 óra. Munkarendje 8 órás váltásokban folyamatos. Feladatát a KKB NVK vezető szakmai utasítása szerint hajtja végre.

A Kormány, illetve a minisztérium felsővezetői részére készítendő jelentéshez az alábbi tájékoztatást és adatokat kérjük be az EM szakmai felügyelete és irányítása alá tartozó szervezetektől:

- Végrehajtott feladatok
- Tervezett feladatok
- Felmerült problémák

ADATTÍPUS	ADATSZOLGÁLTATÓ
Áramszolgáltatás nélkül maradt települések száma	Áramszolgáltatók
Áramszolgáltatás nélkül maradt fogyasztók száma	Áramszolgáltatók
Áramszolgáltatás nélkül maradt állami intézmények száma	Áramszolgáltatók
Gázszolgáltatás nélkül maradt települések száma	Gázszolgáltatók
Gázszolgáltatás nélkül maradt fogyasztók száma	Gázszolgáltatók
Gázszolgáltatás nélkül maradt állami intézmények száma	Gázszolgáltatók
Távfűtő szolgáltatás nélkül maradt települések száma	Távfűtő szolgáltatók
Távfűtő szolgáltatás nélkül maradt fogyasztók száma	Távfűtő szolgáltatók
Távfűtő szolgáltatás nélkül maradt állami intézmények száma	Távfűtő szolgáltatók

II. Energetikai és klímapolitikai ágazat

1. A Kormány a háborús veszélyhelyzet okozta drasztikus energiaár-emelkedés és a nyugat-európai energiahiány miatt energia-veszélyhelyzetet hirdetett *(az energia-veszélyhelyzettel összefüggő egyes szükségszerű intézkedések megtételéről szóló 1335/2022. (VII. 15.) Korm. határozat)*, létrehozta Lantos Csaba miniszter úr vezetésével az **Energia-veszélyhelyzeti Operatív Törzs**et és hét pontból álló intézkedési tervet fogadott el *(az Energia-veszélyhelyzeti Operatív Törzsről szóló 1336/2022. (VII. 15.) Korm. határozat alapján)*.

Az intézkedési terv a következőket tartalmazza:

- Magyarország 1,5 milliárd köbméterről 2 milliárd köbméterre növeli a hazai gázkitermelést.
- A Kormány felhatalmazta Szijjártó Péter külgazdasági és külügyminisztert, hogy további gázkészleteket szerezzen be.
- A Kormány kiviteli tilalmat rendel el az energiahordozókra és a tűzifára.
- A hazai szénbányászatot a lehető legnagyobb mértékben megnövelik.
- A Mátrai Erőmű jelenleg nem üzemelő blokkjait minél gyorsabban újra kell indítani.
- A Paksi Atomerőmű üzemidejének meghosszabbítása.
- Rezsitámogatás szabályainak módosítása: aki az átlag felett fogyaszt, azt arra kéri, hogy mérsékelje a fogyasztását. A Kormány a rezsitámogatást csak az átlag magyar háztartás fogyasztásának mértékéig tartja fenn.

2. **Az ukrajnai háború miatt kialakult helyzetben egész Európában felértékelődött az energiabiztonság kérdése.** Az orosz-ukrán háború kitörésével felborult a korábbi egyensúlyi helyzet Európa energiapiacain. A háború eszkalálódása okán elfogadott és kilátásba helyezett európai uniós energetikai szankciók nemcsak az olcsó energia korának vetettek véget, hanem Európa energiaellátás-biztonságát is veszélybe sodorták.

Az egyensúly helyreállításához paradigmaváltásra volt szükség. A szemléletmód-váltás új energiapolitikai kihívásoknak való megfelelést irányzott elő. **Európai és tagállami szinten is előtérbe kerültek az ellátás-biztonsági, megfizethetőségi, fenntarthatósági energiapolitikai kritériumok.**

Az energiatülszórás törekvéseink helyes végrehajtásával, a nukleáris energia kapacitások megőrzésével és bővítésével, a megújuló energiák szélesebb körű alkalmazásával egyre közelebb kerülhetünk a 2050-es klímasemlegességi célkitűzésünk megvalósításához.

Az Európai Unió tagállamainak célja, az orosz földgáz, kőolaj és szén importjától való függőségük fokozatos megszüntetése: többek között a beszerzési források és útvonalak diverzifikációjával, az európai hidrogénpiac tovább fejlesztésével, a megújuló energia fejlesztésének felgyorsításával, a villamos energia- és földgáz összeköttetések javításával és szinkronizálásával, valamint az energiahatékonyság javításával.

3. **Hazánkban nem lesz energiahiány, Magyarországon elegendő mennyiségű földgáz és elektromos áram kerül biztosításra.** Az Energiaügyi Minisztérium azon dolgozik, hogy a szankciós energiaválság hatásai minél kevésbé terheljék a hazai fogyasztókat.

4. Magyarországnak kiemelt célja, hogy megerősítse a magyar háztartások energiabiztonságát és lakossági napelemek elterjedésének támogatásával hozzájáruljon a klímavédelmi célkitűzésekhez. Továbbá a Kormány döntése alapján egész évben **nem emelkedik sem az áram, sem a gáz, sem a távhő rezsicsökkentett ára, ahogy a rendszerhasználati díj sem.**

5. A földgáz kiváltása és az energiabiztonság fenntartása érdekében:

- Kedvezményes barnaszénprogram kerül meghirdetésre. Elsődleges és rövid távú cél a jelenleg rendelkezésre álló, működő bányák szénkitermelésének növelése. A kitermelt szenet elsősorban lakossági fogyasztásra szánja és csak a porszenfrakció tekintetében merülhet fel az erőművi felhasználás.
- Rendkívüli eredményt értünk el földgázfogyasztás-csökkentésben. 2022 augusztusától novemberéig tartó időszakban Magyarország földgázfogyasztása, az uniós átlagot meghaladva, 19%-kal csökkent.
- Egyszerűsödik és felgyorsul a napenergiát termelő és a geotermikus alapú hőszolgáltatási beruházások eljárásrendje.
- A bezárt erőművek újranyitása jelenleg nincs tervben. A meglévő erőművi kapacitás a Mátrai Erőműben növelhető, az ehhez szükséges lignitnövekmény külszíni fejtéssel termelhető ki.

6. Elkészült a villamosenergia-rendszer teljes átalakításának terve. Ez magában foglalja a hálózatfejlesztést, új erőművek építését, Paks II. megépítését és Paks I. üzemidő-hosszabbítását is. Az atomenergia alkalmazása nagyban hozzájárul Magyarország energiabiztonságához, függetlenségéhez és a dekarbonizációhoz azzal, hogy tiszta, zéró kibocsátású és praktikus megoldást kínál az egyre növekvő energiaigény kihívásaira. Ennek kielégítése, az energiarendszerszabályozás, valamint a felgyorsult elektrifikációs folyamatnak való megfelelés érdekében, az atomenergia különösen alkalmas nagyméretű, folyamatos villamosenergia-igény kielégítésére, ahol a megbízhatóság és a kiszámíthatóság érvényesül.

7. Az ellátásbiztonság erősítése érdekében a Kormányzat célul tűzte ki, hogy a hazai földgáz kitermelés évi 500 millió m³-rel növekedjen, elérve az évi 2 Mrd m³-es szintet, továbbá a Mátrai Erőmű nagyobb kapacitáson történő üzemeltetését.

8. A földgáztárolók helyzete

Földgáztárolók helyzete Magyarországon (2023.10.15-i állapot)	
Tárolókban lévő összes földgáz	6,39 milliárd m ³
Tárolói töltöttség	96,8 %
Éves fogyasztárányos töltöttség	62,7 %
Az ország ellátásához elegendő	128 téli napra (korábbi téli adatok alapján 50 millió m ³ napi fogyasztást feltételezve)
A lakosság ellátásához elegendő	~266 téli napra (korábbi téli adatok alapján 24 millió m ³ lakossági napi fogyasztást feltételezve)
Földgáztárolók helyzete az EU-ban	
Tárolókban lévő összes földgáz	114,3 milliárd m ³
Tárolói töltöttség	98,0 %
Éves fogyasztárányos töltöttség	29,6 %

9. Az ellátásbiztonsághoz elengedhetetlen szervezetek felkészülése

1) MVM Csoport

MVM Paksi Atomerőmű Zrt.:

1. *Üzemviteli felkészülés:* A Paksi Atomerőmű elvégezte a rutinszerű üzemviteli felkészülést a téli időszakra. Járművekhez szükséges (- 20 C alatt is megfelelő) gázolaj biztosítása az egyik feladat; ebben az esetben lehetőség van a MOL-tól való beszerzésre és van a Paksi Atomerőműnek tartaléka is. A gázolaj ellátás érinti a dízelgenerátorok üzemanyag ellátását. Extrém esetben szükség lehet az Atomerőműnek támogatásra.

2. *A Duna alacsony vízszintjére történő felkészülés:* a Duna vízszintje 35 cm-rel magasabb az eddigi legalacsonyabb vízszintnél, jelenleg a valaha mért 4. legalacsonyabb értékű (84,34 mBf). Az alacsony vízszinttel kapcsolatban a felkészülési szint 2. fokozata került elrendelésre 2023. október 8-án. A felkészüléshez tartozik még egy intézkedési terv, melyet a vízszint olyan mértékű további csökkenése esetére kell alkalmazni, amikor a biztonsági hűtővízszivattyúk alternatív vízbetáplálását szükséges biztosítani, 83,5 mBf vízszint elérésekor. Erre ténylegesen még nem volt szükség, de a gyakorlati alkalmazást többször tesztelték.

3. *A Duna jegesedésére, a hideg időjárásra történő felkészülés:* A Duna jegesedésével kapcsolatos helyzet kezelésére Kezelési Utasítások állnak rendelkezésre, melyekbe a korábbi évek tapasztalatai beépítésre kerültek. A felkészüléshez tartozik egy minden évben végzett gyakorlat.

MVM Mátra Energia Zrt.:

Felkészülési és intézkedési terveket adtak ki, melyek minden olyan területet érintenek, amelyek több figyelmet igényelnek az alacsony külső hőmérsékletből adódóan. Ezek jellemzően: berendezések, épületek felkészítése, tüzelőanyag ellátás zavartalan biztosítása, szükség esetén ügyeleti rend módosítás, készenlét, hó és jég mentesítés.

MVM Vízerőmű Kft.:

A tiszai vízerőművek 67 éve (Tiszaölök), illetve 49 éve (Kisköre) üzemelnek, erősen az időjárás viszonyosságainak, az elemeknek kitéve, így munkautasításaik a téli időszakra vonatkozó felkészülés vonatkozásában meghatározzák a tevékenységeiket, amelyek a termelő berendezések, járművek, épületek, munkavállalók felkészítését tartalmazzák.

Magyar Földgáztároló Zrt.:

- Az aktuális készletszint kb. 4434 millió m³.
- A Pusztadericsi földgáztároló (a továbbiakban: FGT) jelenleg áll, kitérőlási készenlétben van.
- A Hajdúszoboszlói FGT kereskedelmi igényeknek megfelelően jelenleg is betárol, 2023. október 20-tól kitérőlási készenlétben áll.
- A Zsanai és Kardoskúti FGT jelenleg állnak, várva a további betárolási igényekre. Mindkét tároló kitérőlási készenlétben áll.
- A technológián a kitérőláshoz szükséges beruházási és karbantartási munkák lezárultak.
- A kereskedelmi igények folyamatosan kielégítésre kerülnek, kapacitáskorlát nincs.
- Egészségügyi, biztonsági és környezetvédelmi (HSE) szempontból – a korábbi éveknek megfelelően – minden eszköz rendelkezésre áll, minden körülmény adott a biztonságos téli munkavégzéshez.

MVM Gázhálózatok:

A gázelosztó társaságok 2023. október 15-ig befejezték a téli felkészülést a gázüzemeikre a jóváhagyott „Télielési terv”-nek megfelelően.

Az előző fűtési időszaki mérések és az üzemeltetési tapasztalatok alapján, valamint a hálózati nyomásszabályozó berendezések kimenő nyomásainak szezonális beállítását követően, megfelelőnek tartják a teljes hálózatot a következő fűtési időszak biztonságos gázellátására. A felhasználói zavartatással járó elosztóvezeték- és nyomásszabályozó rekonstrukciós munkákat még a fűtési szezon kezdete előtt befejezték.

MVM Áramhálózatok:

Tervezett beavatkozások feszültség szintenként:

- *A nagyfeszültségű/középfeszültségű transzformátorállomásokban* ellenőrzik az olaj-szintet, szükség esetén utántöltik, az alállomási szabadtéri szekrények és a kültéri tokozott kapcsolóberendezések fűtését és tömítettségét, a hajtásszekrények fűtését és hajtások kenését, valamint az alállomások szükségvilágítását ellenőrzik. Az alállomásokban működőképes elemes-akkumulátoros lámpának is lennie kell. Segédüzemi helyiségeket felfűtik ($+10^{\circ}\text{C}$), ellenőrzik az akkumulátorokat és töltőket, továbbá a tartalékanyagokat és alkatrészeket pótolják.
- *A közép- és kisfeszültségű elosztóhálózatokon* a földre telepített vagy épített házas transzformátorállomások esetében az építészeti karbantartásokat folyamatosan biztosítják, az üzembiztonsági tartalék készüléket bővítik és a biztonsági övezetben, valamint övezeten kívül kezelik a növényzetet.

2) MAVIR Zrt.:

A rendkívüli időjárásra történő felkészülés kapcsán elvégzett feladatok	
A dízel generátorok üzemanyag mennyiségének és téli üzemre való alkalmasságának ellenőrzése.	A dízel generátorok üzemanyag ellátottsága megfelelő, téli üzemük biztosított.
Megfelelő üzemanyag/hajtóanyag rendelkezésre állásának ellenőrzése, vételezési lehetőségek felmérése.	A gépekhez a megfelelő üzemanyag vételezése biztosított, illetve rendelkezésre áll.
Rendkívüli időjárási és terep körülmények közötti munkavégzésre alkalmas speciális gépjárművek, mentéshez szükséges csörlők, kötelek rendelkezésre állásának ellenőrzése. A gépjárművek hálánccal való ellátásának biztosítása, a hálózat használatának gyakoroltatása.	A gépjárművek üzemkésztsége folyamatos, a csörlők és hálancok a szükséges számban rendelkezésre állnak.
Azon állomások esetében, amelyek a tapasztalatok szerint hófűvéstől veszélyeztetettek, egyeztetni kell a helyi közútkezelővel a hordozható hóvédőművek elhelyezésével kapcsolatban, illetve az érintett alállomások körzetében, hóeltakarításra alkalmas szolgáltatóval megegyezés a rendelkezésre állásról.	Szükség esetén elérendő kontaktok rendelkezésre állnak.

A telephelyeken és a szabadban dolgozók számára a hőmérséklettől függően melegedő, vagy klimatizált helyiséget, továbbá védőitalt kell biztosítani. Hosszantartó, rendkívüli időjárás esetén tartós élelmiszer beszerzéséről kell gondoskodni.	A feltételek a szabályzatokban előírtan biztosítottak.
Az OMSZ-tól érkező időjárási előrejelzések, riasztások feldolgozása, továbbítása.	Az előrejelzések beérkezése után, azok feldolgozása folyamatos. A rendelkezésre álló tényadatokat, előrejelzéseket, riasztásokat a Hálózat Üzemeltetési Központ (HÜK) személyzet folyamatosan figyelemmel kíséri (napi szinten), a munkairányítási feladatok koordinálásához szükséges mértékben felhasználja, az érintett vezetőket az üzemviteli napi jelentésben értesíti.
Hírközlési eszközök (mobil telefon, URH készülék) üzemképességének ellenőrzése, tartalék akkumulátorok biztosítása.	Az eszközök üzemképesek, rendelkezésre állnak, napi használatban vannak.
A várható fogyasztás ismeretében a szükséges erőművi tartalékok lekötése.	A 2024. évi erőművi karbantartási- és a magyar villamosenergia-rendszer teljesítőképesség-terve 2023. augusztus 31-ig véglegesítésre került, mely alapján előzetesen megállapítható, hogy a várható fogyasztói igények kielégítéséhez szükséges források az import határkeresztező kapacitások figyelembevételével rendelkezésre állnak és a szükséges szabályozási tartalékok biztosíthatók. A szabályozási tartalékok beszerzése napi és havi időtávon történik, mely kellő beavatkozási lehetőséget biztosít egy váratlan esemény kezelésére, ugyanakkor költséghatékonyság szempontjából is kedvező.
Rendkívüli időjárás okozta jegesedési problémák megelőzése, kezelése.	Az OMSZ jegesedést előre jelző AROME regionális numerikus időjárás előre jelző térképes modell adataiból elfogadható pontossággal lehetséges az átviteli távvezeték hálózat eljegesedésének előrejelzése. Az adatok folyamatos feldolgozását a HÜK végzi, az előrejelzés adatai alapján célzott állapotfelmérést és beavatkozást indítanak.
A korlátozó rendszer működésének heti rendszerességű tesztelése.	A korlátozó rendszer heti tesztelése rendszerben zajlik, az esetlegesen felmerülő hibákat rövid határidővel kezelik. A rendszer működőképes.

3) Radioaktív Hulladékokat Kezelő Nonprofit Kft.

A téli időjárási helyzetek elleni felkészülési feladatok meghatározásra kerültek a létesítményeket illetően. A felülvizsgálat során figyelembe vették a tavalyi évben végrehajtott energia hatékonysági

intézkedéseket is. A telephelyeken az átlagos és rendkívüli téli időjárási helyzetek kezelésére egyaránt alkalmas, megfelelő mennyiségű eszközzel és egyéb erőforrással rendelkezik a Társaság.

- *A püspökszilági (Radioaktív Hulladék Feldolgozó, a továbbiakban: RHFT) és a bátaapáti (Nemzeti Radioaktív hulladék-tároló, a továbbiakban: NRHT) telephelyek rendelkeznek a belső úthálózatainak hó- és síkosságmentesítésére alkalmas gépekkel és segédeszközökkel. A bekötőutak hó- és síkosságmentesítését szerződött vállalkozó biztosítja, a megfelelő gépparkkal. A telephelyek síkosságmentesítésre szolgáló anyagokkal rendelkeznek.*
- *A paksi telephelyen téli időszakban az udvartér hó- és síkosság mentesítését szerződött partner végzi.*
- *Az elektromos áramellátást egyirányú közmű betáplálás biztosítja, annak kiesésére minden telephelyen rendszerben állnak az igények kiszolgálására megfelelően méretezett nagyteljesítményű dízel aggregátorok. Az aggregátorok egy feltöltéssel legalább 12 óras időszakot tudnak áthidalni, folyamatos dízel üzemanyaggal való ellátása biztosítható további 24 óráig az RHFT telephelyi készletéből, illetve minimum 5 m³ dízel üzemanyag rendelkezésre áll az NRHT telephelyén.*
- *A munkatársak folyamatosan nyomon követik az OMSZ előrejelzéseit, kiemelten követve a riasztásokat az időjárási viszonyok változása nyomán.*
- *Radioaktív hulladékok szállítása jellemzően 0 °C fok alatt nem zajlik. Amennyiben mégis szükséges, a hulladék szállítását megelőzően az Útinform ügyelet jelentésének ellenőrzése is megtörténik.*

III. Hulladék (Körforgás) ágazat

Az Energiaügyi Minisztérium az állami hulladékgazdálkodási közfeladat zavartalan ellátásának biztosítása érdekében a **MOHU MOL Hulladékgazdálkodási Zrt.** (a továbbiakban: MOHU MOL) tevékenységét felügyeli, amellyel összefüggésben a téli felkészülés kapcsán az alábbi sarkalatos feladatok kerültek meghatározásra:

- *A gépjárművek, célgépek felkészítése a téli időjárási körülményekre és közlekedésre (fagyálló folyadékok beszerzése, feltöltése, gumibroncsok ellenőrzése, egyéb műszaki ellenőrzések, javítások).*
- *A telephelyeken rendszeresített, tűzoltásra alkalmas vízvételi helyek, műtárgyak fagymentesítésének biztosítása.*
- *Tartósan alacsony hőmérsékleten munkát végző munkavállalók számára időszaki melegedés és védőital biztosítása.*
- *A fűtéssel rendelkező üzemcsarnokok és az irodaépületek téli klimatizálására szolgáló berendezések, kémények ellenőrzése, üzembeállítása.*
- *A hulladékgazdálkodás zavartalanságának biztosítása érdekében a telephelyen belül történő síkosság mentesítő munkálatok elvégzéséhez szükséges csúszásmentesítő anyag készletek feltöltése, a hó eltakarítására alkalmas célgépek üzembeállítása.*

A MOHU MOL a téli időjárási helyzetekre történő felkészülési feladatok ellátását a koncesszori alvállalkozói szerződések útján biztosítja.

IV. Környezetvédelmi ágazat

Az OMSZ a téli felkészülési feladatokat az alábbiak szerint hajtja/hajtotta végre:

- *A téli időjárás esetén belső szakmai szabályozás szerint végzi feladatait, külön készültség elrendelésére nincs szükség.*

- Az Országos Meteorológiai Szolgálatról és a meteorológiai tevékenységről szóló 353/2021. (VI. 24.) Korm. rendelet alapján adatokat, előrejelzéseket, elemzéseket készít élet- és vagyonvédelmi, illetve katasztrófavédelmi intézkedések támogatása érdekében.
- Fentiek biztosításához 7/24-ben működő szolgálatot tart fent.
- Veszélyes téli időjárás kialakulása előtt a BM OKF-et haladéktalanul értesíti, összekötő bevonásával szakmai „forródrótot” tart fent.
- Az energiaszolgáltatók részére speciális előrejelzéseket készít (például gáznapi középhőmérséklet, tapadó hó mennyisége).
- A közútkezelők részére téli előrejelzéseket készít különböző térségekre, illetve autópálya-szakaszokra.
- A Budapest Airport részére a téli időszakban a repülőtér működtetése céljából speciális előrejelzéseket készít.

V. Víziközmű ágazat

Nemzeti Vízművek Zrt. – víziközmű szolgáltató társaságok:

- Az egyes társaságok az üzemeltetési területeiken a helyi körülményeknek megfelelő, az egyes víziközmű rendszer speciális műszaki-, technológiai-, környezeti igényeit és adottságait figyelembe vevő Üzemeltetési Utasítást és Üzemeltetési Szabályzatot dolgoztak ki.
- Ezen utasítások és szabályzatok tartalmazzák a helyi gépkezelők normál üzemben elvégzendő (napi, heti, havi és negyedéves) rendszeres feladatai mellett, a külső hatás által okozott havária, normál üzemtől eltérő feladatokat és eljárásrendeket, továbbá tartalmazza – felsorolás szinten – a kritikus berendezések, műtárgyak speciális kezelési és karbantartási utasításait.
- A társaságoknál érvényben lévő ügyeleti és készenléti szabályzatban nem rögzített rendkívüli helyzetek kezelésére eseti utasítások kerülnek kiadásra.

3. BM ORSZÁGOS KATASZTRÓFAVÉDELMI FŐIGAZGATÓSÁG

3.1. A katasztrófavédelmi szervek téli időszaki felkészülése

3.1.1. Szakmai értekezletek

A téli időjárás következményeinek felszámolása szerteágazó feladat, számos ágazatot, szervezetet érint, így az eredményes operatív együttműködés érdekében, az érintetteknek az önálló felkészülés mellett a közös felkészülésre is nagy hangsúlyt kell fektetniük.

Ennek megfelelően 2023. október 19-én a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság (a továbbiakban: BM OKF) a téli időjárás következményeire való felkészülés témájában szakmai értekezletet tartott 83 fő részére (minisztériumok, közlekedési ágazat, meteorológia szakterület, egészségügyi ágazat, rendvédelmi szervek, Magyar Honvédség, energetikai szektor, fővárosi és területi védelmi bizottságok titkárai, titkár-helyettesei, megyei polgári védelmi főfelügyelők). A szakmai értekezletet az idei évben videokonferencia formájában tartottuk.

A cél a rendkívüli téli időjárás következményeinek kezelésében érintett ágazatok és szervezetek bevonásával a korábbi tapasztalatok feldolgozása, illetve a szakterületi feladatok ismertetése volt, valamint a felkészítés során:

- a) céltudatosan felkészültünk a téli időjárás következményeire,
- b) elősegítettük a hatékonyabb adat- és információcserét
- c) megismertük egymás erőit, eszközeit és azok képességeit
- d) fokoztuk az operatív együttműködést.

3.1.2. Katasztrófavédelmi Koordinációs Tárcaközi Bizottság

A Katasztrófavédelmi Koordinációs Tárcaközi Bizottság (a továbbiakban: KKB) a 2023. második féléves rendes ülésének keretében, beszámoló formájában áttekinti a téli felkészülés helyzetét.

3.1.3. Téli felkészülési gyakorlat

A kiterjedt káresemények, veszélyhelyzetek eredményes kezeléséhez, az ahhoz szükséges erők és eszközök hatékonyabb többszörözésének biztosítása érdekében elengedhetetlen az eseménykezelési feladatrendszer irányítói és operatív beavatkozói elemeinek rendszeres gyakoroltatása. Ennek érdekében 2023. november 23-án törzsvezetési gyakorlat végrehajtását tervezzük.

A költségcsökkentésre való tekintettel jelen törzsvezetési gyakorlat szűkített formában kerül végrehajtásra mind a központi, mind a területi és helyi operatív munkaszervek vonatkozásában.

A gyakorlat keretében, a KKB Nemzeti Veszélyhelyzet-kezelési Központ (a továbbiakban: KKB NVK) részlegesen kerül aktivizálásra, feladatát az ágazati és a szervezeti szakértőkkel (Magyar Közút Nonprofit Zrt., MKIF Infrastruktúra Üzemeltető Zrt., Országos Meteorológiai Szolgálat, Országos Rendőr-főkapitányság, honvédelmi ágazat) kibővített BM OKF Operatív Törzs (a továbbiakban: BM OKF OpT) látja el. Továbbá a gyakorlaton a területi és helyi védelmi bizottságok, valamint a katasztrófavédelmi igazgatóság és a helyi katasztrófavédelmi operatív törzsek munkaszervei Győr-Moson-Sopron, Komárom-Esztergom, Somogy, Vas, valamint Veszprém vármegyék tekintetében vesznek részt.

A beállított szcenárió alapján 2023. november 22-én délnyugat felől egy markáns mediterrán ciklon felhő- és csapadékrendszere érte el hazánkat. Az éjszaka során intenzív havazás kezdődött az Észak-Dunántúlon, valamint Somogy vármegye északi területén. Az Észak-Dunántúlon a havazás mellett éjfél-től északnyugatira fordult és nagy területen viharossá fokozódott a szél.

2022. november 23-án a reggeli órákban Győr-Moson-Sopron, Komárom-Esztergom, Vas vármegyékben, valamint Somogy vármegye északi területén a hóréteg vastagsága elérte a 10-20 cm-t. Veszprém vármegyében, különösen a Bakonyban, 20-30 cm közötti értékek is előfordulnak. A viharos szél kiterjedt hófúvásokat okoz Győr-Moson-Sopron, Komárom-Esztergom és Veszprém vármegyékben, valamint Vas vármegye északkeleti felén. A szél magas hótorlaszokat emel, valamint 1-2 méteres magasságban jelentősen rontja a látási viszonyokat.

Az időjárási jelenségek kritikus helyzetet teremtenek az utakon, számos helyen nehezítve a közúti közlekedést, a kárhelyszínek megközelítését. A viharos szél számos településen okoz nehézségeket (hóátfúvások, hótorlaszok, vezetékszakadások), több településen nincs áram. Az áramszolgáltatás kimaradása fennakadást okoz a vasúti közlekedésben, a fűtés- és a vízszolgáltatásban.

Ezen törzsvezetési gyakorlatok hozzájárulnak az esetleges káresemények hatékonyabb kezeléséhez, az operatív törzsek közötti gyorsabb információáramláshoz, a reagálási képesség továbbfejlesztéséhez, valamint a helyi szintű erő- és eszközátcsoportosítások fokozásához, valamint a bajba jutott személyek mentési tevékenységének hatékonyabbá tételéhez.

3.1.4. A BM OKF területi szervei által végrehajtott feladatok

A katasztrófavédelmi igazgatóságok a hivatásos katasztrófavédelmi szervek rendkívüli téli időjárási viszonyok során jelentkező feladataik végrehajtásáról szóló 75/2013. számú főigazgatói intézkedés alapján a felkészülést végrehajtották. Ezen folyamat érintette a katasztrófavédelem személyi állományát, technikai eszközeit, valamint a védelmi igazgatás teljes szegmensét.

A területi (fővárosi) védelmi bizottságok a téli időszakra történő felkészülés helyzetéről szóló előterjesztéseket megtárgyalták, illetve megtárgyalják. A helyi védelmi bizottságok ezen téma megtárgyalását betervezték.

3.2. Összegzés

A téli hőmérsékletek vonatkozásában megkezdődött melegedés nem azt jelenti, hogy a téli időszakban nem lesz hideg, hanem csupán azt, hogy a havi átlaghőmérsékletek várhatóan meg fogják haladni a sokévi átlag adatait, ugyanakkor extrém hideg periódusok és csapadék előfordulhat nehezítve a lakosság mindennapi életét.

Az orosz-ukrán konfliktussal és a koronavírus járvánnyal összefüggésben létrehozott operatív munkaszervek működését felfüggesztették, azonban fel kell készülni arra, hogy indokoltság esetén biztosított legyen ezen munkaszervek újraindítása párhuzamosan egy esetleges téli eseménykezeléssel.

Továbbá a melegedőhelyek szükség szerinti aktivizálása érdekében, a megemelkedett üzemeltetési költségek miatt ideiglenes bezárt objektumok tekintetében alternatív megoldások biztosítására kell felkészülni.

4. ORSZÁGOS RENDŐR-FŐKAPITÁNYSÁG

Az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv (a továbbiakban: Rendőrség) a rászoruló személyeket a téli időjárási viszonyok következtében fenyegető veszélyhelyzetek megelőzése, a hajléktalan ellátásra való felkészülés, valamint a téli időjárás okozta közlekedési fennakadások megelőzése tárgyában az alábbi feladatokat hajtotta és hajtja végre.

I. A téli időjárási viszonyok következtében fenyegető veszélyhelyzetek megelőzése

A rászoruló személyeket a téli időjárási viszonyok következtében fenyegető veszélyhelyzetek megelőzésével és kezelésével összefüggő rendőri feladatok végrehajtására kiadott 24/2016. (X. 6.) ORFK utasításban (a továbbiakban: Utasítás) meghatározottak szerint a Rendőrség 2023. október 15. és 2024. március 31. közötti időszakban (a továbbiakban: téli időszak) hajtja végre a téli időjárással összefüggő kötelezettségeit.

Az Utasítás szerinti téli időszak beálltát megelőzően – mint a korábbi években is – 2023. szeptember hónapban rendészeti országos rendőrfőkapitány-helyettes úr felhívta a rendőr főkapitányságok (a továbbiakban: RK) vezetőinek figyelmét, hogy az Utasítás rendelkezéseit maradéktalanul tartsák be.

Ennek során meghatározta, hogy a rendőrkapitányságok és határrendészeti kirendeltségek vezetői – az általuk kijelölt személy útján – legkésőbb 2023. október 13-ig vegyék fel a kapcsolatot

- a katasztrófavédelmi igazgatóság feladat- és hatáskör szerint érintett szerveivel;
- a hajléktalan személyek részére átmeneti elhelyezést vagy ellátást nyújtó intézményekkel;
- a helyi önkormányzatokkal;
- a civil szervezetekkel, így különösen a polgárőrséggel, továbbá
- az egyes rendészeti feladatokat ellátó személyek munkáltatóival

annak felmérése érdekében, hogy a felsorolt szervek, szervezetek a téli időjárási viszonyok során milyen eszközökkel, erőikkel képesek részt venni az együttműködésből adódó feladatok zökkenőmentes végrehajtásában.

Továbbá fel kellett mérniük (2023. október 13-ig) – majd a téli időszakban folyamatosan aktualizálniuk kell –, hogy melyek azok a közterületek, amelyeket hajléktalan személyek rendszeresen vagy időszakosan, visszatérően szálláshelyként használnak.

A rendőrkapitányságok vezetőinek az Utasítás 8. pontjában előírtaknak megfelelően meg kell tenniük a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy

- a körzeti megbízottak és a bűnügyi szolgálati ág beosztottai az elhagyatott, ritkán lakott külterületi részeken, tanyákon élő személyekkel is vegyék fel a kapcsolatot és adjanak tájékoztatást részükre a legközelebbi rendőri szerv elérhetőségéről, illetve a karitatív szervezetek szolgáltatásairól és elérhetőségeiről;
- a téli időszakban a körzeti megbízottak a tanyákon vagy ritkán lakott külterületi részeken élő magányos, illetve idős személyeket – együttműködve az önkormányzatokkal, a civil szervezetekkel, így különösen a polgárőrséggel – visszatérően ellenőrizzék.

Az RFK-k az Utasítás 7. pontjában meghatározottakra figyelemmel az ORFK Kommunikációs Szolgálat munkatársaival együttműködve az írott és az elektronikus média felhasználásával a téli időjárás bekövetkezte előtt, de legkésőbb 2023. november 15-ig figyelmeztető felhívást tesznek közzé a téli időjárási viszonyok veszélyeiről és az abból fakadó kockázatok lehetséges megelőzési módjairól.

Az Utasításban meghatározott feladatok maradéktalan teljesítése érdekében a rendőrök az előző téli időszakban (a továbbiakban: tárgyév) **591 esetben mentővel, 78 esetben krízisautóval** való elszállíttatásra intézkedtek, illetve a további rendkívüli események megelőzése érdekében a közterületi szolgálatot ellátó állomány **59 alkalommal szállította a segítségre szoruló személyt szolgálati gépjárművel biztonságos környezetbe.** A járőrök hajléktalanokat ellátó szállók, különböző karitatív szolgálatok elérhetőségével kapcsolatos **felvilágosítást 3380 esetben hajtottak végre.**

Kihüléses halálesetek 2022. október 15 – 2023. március 31.				
Kihült neve	Megállapított kihüléses haláleset		Megállapított kihüléses haláleset összesen	Ebből hajléktalan
	Közterület	Magánterület		
Férfi	35	48	83	24
Nő	13	25	38	6
Összesen	48	73	121	30

A Rendőrség tudomására jutott kihülésből eredő haláleset magánterületen (különösen fűtetlen lakásban, házban, lakóépítményben, ezekhez tartozó területen) **73 esetben következett be.** Az elhunytak többségében férfiak voltak (48 fő). Közterületen, erdős területen, közút mellett **48 esetben** történt elhalálozás. Az áldozatok jellemzően 66 év feletti korosztályba tartozó, rossz egészségi állapotú vagy esetlegesen italozó életmódot folytató személyek voltak.

A vizsgált időszakban **15.110 fő rendőr 85.403 órában 105.104 km gépjárműfutas-teljesítménnyel** vett részt a feladatok végrehajtásában.

A statisztikai szám adatok azt mutatják, hogy a tárgyidőszakban **(121 eset) megállapított kihüléses halálesetek száma az előző év azonos időszakához (116 eset) viszonyítva 4,3 %-kal emelkedett.**

Az Országos Meteorológiai Szolgálat (a továbbiakban: OMSZ) mérései alapján a 2022/2023-as tél országos átlagban az 1991–2020-as átlagnál 2,7 °C fokkal melegebb volt, ezzel a 2006/2007-es tél után a második legenyhébb 1901 óta. Jelentősebb hideg időszak egyáltalán nem fordult elő. A nagyon enyhe idő mellett sok csapadék hullott az évszakban. Az évszak középhőmérséklete országosan 3,1 °C, az 1991–2020-as átlag 0,3 °C volt, így tovább folytatódott az enyhe telek sorozata, ami hatodik éve tart és az elmúlt 10 évben mint erre már utaltam is, csak a 2016/2017-es tél volt az átlagnál hidegebb. 1901 óta az idei volt a második tél, aminek a középhőmérséklete országos átlagban elérte a 3 °C fokot.

Az OMSZ méréseire figyelemmel a megállapított kihüléses halálesetek számában bekövetkezett csekély számú emelkedés mértéke nem magyarázható az időjárás viszonyaitól. Látható, hogy közterületen az előző év azonos időszakához viszonyítva kisebb számban következett be kihülés okán halálozás, melynek egyik kiváltó oka lehet a Rendőrség közterületi állományának és az érintett társszerveknek a lelkiismeretes és a humánus terepmunkája. Továbbra is jellemző, hogy a hátrányosabb helyzetű honfitársainkat érintő kihüléses halálesetek magánterületeken, azon belül lakásokban, családi házakban, illetve fűtetlen lakóépületekben következtek be, mely esetek a Rendőrség látókörén kívül helyezkednek el.

A megállapított kihüléses halálesetek száma kapcsán fontos kiemelni, hogy a 2012. évi adatokkal összevetve a tárgyév továbbra is alacsonyabb értéket mutat, ellenben a korábbi

csökkenő tendencia sajnálatosan a 2020/2021-es téli időszakban megtört, azóta lassú emelkedés tapasztalható (1. sz. és 2. sz. melléklet).

II. Felkészülés a téli időjárás okozta közlekedési fennakadások megelőzésére

Az ORFK-Országos Balesetmegelőzési Bizottság 2023. október 15-től december 3-ig meghirdette a „Látni és látszani” elnevezésű kampányt, melynek keretében a gépjárművezetők ellenőriztethetik látásukat és átvizsgáltathatják gépjárműveiket, mindezt térítésmentesen (a kampányba az ország különböző részein bevont szakszervezetekben és látszerész szaküzletekben).

A Rendőrség a forgalomban részt vevő és az álló járművek kivilágítására vonatkozó rendelkezések megtartását kiemelten kezeli, a kerékpárosok és a gyalogosok közlekedésbiztonságára is fokozott figyelmet fordít.

Valamennyi RFK aktualizálta a gyorsforgalmi úthálózat tekintetében rendelkezésre álló terelési terveket, továbbá az országos közúti gerinchálózat kezelőivel felvették a kapcsolatot, a közútkezelő által alkalmazott mentesítési terv, valamint az erőforrások kölcsönös megismerése, továbbá a kapcsolattartók elérhetőségének egyeztetése érdekében.

A Rendőrség aktualizálta a központi és a területi veszélyelhárítási feladatterveket, a kiértékelési tervek névjegyzégeit, felmérte a hátrahagyott járművek mentésére rendelkezésre álló kapacitásokat.

A Rendőrség együttműködési megállapodást kötött az MKIF Magyar Koncessziós Infrastruktúra Fejlesztő Zártkörűen Működő Részvénytársasággal és az MKIF Infrastruktúra Üzemeltető Zártkörűen Működő Részvénytársasággal az egyes koncesszióba adott gyorsforgalmi úthálózat üzemeltetésével kapcsolatos feladatok ellátása érdekében.

Az érintett autópálya alosztályok vezetői és/vagy a területi rendőri szerv közlekedésrendészeti osztályának vezetői részt vesznek az autópályakezelő üzemműkönség által szervezett téli gépszemlén.

A Rendőrség felmérte a gyorsforgalmi úthálózat, illetve az országos közúti gerinchálózat esetében – különös tekintettel a hóátfúvással, lefagyással veszélyeztetett útszakaszokra – a lehetséges kerülőutakat, forgalomterelési lehetőségeket és a rendelkezésre álló parkolóhelyeket.

Valamennyi rendőri szerv a téli felkészülést szolgáló őszi gépjárműszemle keretében ellenőrizte a szolgálati gépjárművek alkalmasságát, különös tekintettel a téli gumiabroncsok meglétére, állapotára, valamint az ablaktörlők és a megkülönböztető jelzések működőképességére. A szolgálati gépjárműveket téli kiegészítőkkel (hólánccal, hólapáttal, jégoldóval, téli ablakmosó folyadékkal, takarókkal) látták el.

III. Összegzés

Összességében megállapítható, hogy a halálesetek számának csökkenése továbbra sem várható pusztán az extrém hideg időjárás elmaradásától. Ezzel összefüggésben mindenképpen említést érdemel, hogy a téli időjárásból adódó krízishelyzetek megelőzése elsősorban a szociális ellátással foglalkozó különböző állami és társadalmi szervek, szervezetek feladatkörébe tartozik, azonban a médiában megjelent hírek igazolják, hogy a rendőri szolgálatellátásnak köszönhetően mentettek meg kihűléstől nemcsak hajléktalan, hanem otthonukban élő, egészségi állapotukból vagy korukból fakadóan magatehetetlen, egyedülálló személyeket is.

A Rendőrség a polgárőrséggel és az egyes rendészeti feladatokat ellátó személyekkel történő közös szolgálatellátása biztosította a téli időjárásból adódó feladatok maradéktalan végrehajtását.

A közúti közlekedés zavartalansága és a közlekedők biztonsága érdekében a téli időszakra vonatkozó rendkívüli helyzetek kezelésére kiadott szakmai protokoll alapján a közlekedésrendészeti szakterület elvégezte az ezen helyzetek kezelésére készített tervek aktualizálását, az erők, eszközök felmérését, illetve felkészítését. Széleskörű kampány indult annak érdekében, hogy felhívjuk a figyelmet az őszi-téli időjárás okozta vezetésbiztonsági kihívásokra.

5. ORSZÁGOS VÍZÜGYI FŐIGAZGATÓSÁG

5.1. Védelmi felkészülés a vízügyi ágazatban

5.1.1. Általánosságban

A vízkárok elleni védelem és védekezés a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény hatálya alá tartozó tevékenység. A törvény állami feladatként határozza meg: a vizek kártételei elleni védelem érdekében a vízkár-elhárítási tevékenység szabályozását; a vízkár-elhárítási tevékenység szervezését, irányítását és ellenőrzését.

A törvény 16. § rendelkezése szerint a vizek kártételei elleni védelem érdekében szükséges feladatok ellátása - a védőművek építése, fejlesztése, fenntartása, üzemeltetése, valamint a védekezés - az állam, a helyi önkormányzatok, illetve a károk megelőzésében vagy elhárításában érdekelt kötelezettsége.

A Kormány által rendeletben kijelölt vízügyi igazgatási szervek feladata a folyók vízkár-elhárítási célú szabályozása, a kettőnél több települést szolgáló vízkár-elhárítási létesítmények - az árvízvédelmi fővédvonalak, vízkár-elhárítási célú tározók, belvízvédelmi főművek (a továbbiakban: védőművek) - építése, ezek, valamint az állam kizárólagos tulajdonában lévő védőművek fenntartása és fejlesztése, azokon a védekezés ellátása, továbbá a mezőgazdasági vízszolgáltatás és vízkárelhárítás feladatainak ellátása.

A törvény rendelkezése szerint a vízügyi igazgatási szervek vízkárelhárítással összefüggő feladatai:

- a) a vízkárelhárítás műszaki, igazgatási teendőinek irányítása, illetőleg ellátása,
- b) a védőművek építése, fejlesztése, illetve az építés, fejlesztés összehangolása,
- c) a védekezés területi tervezése, szervezése, szakmai irányítása,
- d) a helyi önkormányzatok vízkár-elhárítási tevékenységének szakmai irányítása,
- e) a helyi önkormányzatok számára a vizek kártételei elleni védelemmel összefüggő vízkárelhárítási tervek és fejlesztési tervek elkészítéséhez és felülvizsgálatához adatok szolgáltatása, valamint a folyók menti nyílt ártéri települések esetében a vízkárelhárítási tervek elkészítése és a meglévő tervek felülvizsgálata,
- f) a víztársulatok vízkár-elhárítási tevékenységének szakmai irányítása,
- g) a vizek kártételei elleni védelemmel kapcsolatos tájékoztatás.

A vizek kártételei elleni védekezés szabályait a 232/1996. (XII. 26.) Korm. rendelet írja elő.

A rendelet 8. § (1) bekezdés a) pontja értelmében a védekezésre való felkészülés során a védekezésre kötelezettek feladatai:

- a) a védőművek, azok műtárgyai és tartozékai, valamint a védekezési berendezések, gépek, eszközök és felszerelések karbantartása,
- b) berendezések, gépek, eszközök és felszerelések karbantartása,
- c) a védekezési tervek és nyilvántartások elkészítése, kiegészítése,
- d) a saját védelmi szervezetek megszervezése és felkészítése,
- e) védekezési gyakorlatok tartása,

az előzőekben felsoroltak rendszeres, évenkénti felülvizsgálata;

A rendszeres felülvizsgálat célja:

- a) biztonságra irányuló műszaki megállapítások, intézkedési tervekben meghatározott sürgős feladatok elvégzésének ellenőrzése,
- b) szervezeti és személyi feltételek ellenőrzése,

- c) védelmi kapcsolatrendszerek aktualizálása,
- d) védelmi tervek ellenőrzése.

A felülvizsgálatok az Országos Vízügyi Főigazgatóság által elfogadott ütemterv szerint történnek a vízügyi igazgatóságokon.

A rendszeres felülvizsgálat kiterjed az árvíz-, valamint belvízvédelmi, folyószabályozási művekre, a térségi vízszétosztó (nagy) létesítményekre, a dombvidéki vízfolyásokra, valamint a vízkárelhárítással közvetlen összefüggésben lévő vízrajzi létesítményekre, a védekezési anyagokra, gépekre, eszközökre, a védelmi osztagokra, a hírközlésre, továbbá a személyi állomány és a szervezet felkészültségére is kiterjed.

Ugyancsak részét képezi a rendszeres felülvizsgálatoknak a vízügyi jégtörő hajópark bevetésre alkalmas állapotának, valamint a hajóokmányok naprakész rendelkezésre állásának ellenőrzése.

Az Országos Vízügyi Főigazgatóság a rendelkezésre álló jégtörő hajók csoportbeosztását minden év november 20-ig jelenti a BM közfoglalkoztatási helyettes államtitkárának.

A vízügyi igazgatási szervek jégtörő hajóparkjának üzemeltetéséről szóló 24/2012. (V. 31.) BM utasítás szerint az igazgatóságok a Dunán, a Balatonon, Tiszán és a Tisza mellékfolyóin jégtörő, segédjégtörő hajókat tartanak fenn, melyek szükség esetén a hazai és szomszédos országok közös érdekű folyószakaszain végeznek jeges árvíz elleni védekezési munkákat, valamint műszaki a követelményeket és védekezési eljárásrendet.

Az elmúlt évek során jelentős jégvédekezési beavatkozások nem történtek. A 2016/2017. évi események óta bekövetkezett meghibásodások első sorban a jégtörőhajók magas, ötven-hatvan évet meghaladó átlagéletkorára vezethetők vissza, javításuk minden esetben megtörtént. Ezen meghibásodások rendeltetésszerű használatból fakadnak, megelőzésük nem lehetséges.

A dunai, nagy jégtörőhajók nagyjából két hét készenlétre elegendő, üzemanyaggal kerülnek ellátásra. A hajók üzemanyaggal való feltöltését lehetőleg honos kikötőjükben célszerű elvégezni. A tél kezdetén a hajók 30%-os feltöltöttségi állapotban kezdik meg ügyeleti tevékenységüket.

Ez lehetővé teszi a védekezési állomáshelyekre való közlekedést (az állomáshelynek kijelölt kikötők sok esetben sekélyek és tele tankkal a hajók nem képesek kihajózni), ugyanakkor biztonságos mennyiség a célállomás megközelítéséhez, valamint az üzemanyag feltöltés megszervezéséhez.

A védekezésbe besorolt jégtörő hajók védekezésre alkalmas állapotban 30% üzemanyaggal feltöltve, felkészítve a téli jégvédekezésre, érvényes hajózási engedélyekkel állnak rendelkezésre, amelyek ellenőrzése a 24/2012. (V. 31.) BM utasítás szerint folyamatban. A BM utasítás szerint az aktuális meteorológiai és hidrológiai helyzet függvényében kerül elrendelésre az első fokú jégvédelmi készség, valamint a jégtörés. Az első fokú jégvédelmi készség elrendelése legkésőbb december 15.-ig történik.

A vízügyi igazgatási szervek jégtörő hajóparkjának üzemeltetéséről szóló 24/2012. (V. 31.) BM utasítás szerinti felmérése az őszi bejárások keretein belül történik. Az előzetes állapotfelmérés alapján a jégtörő hajók védekezésben való részvételének, a védekezési feladatok megkezdésének nincs akadálya.

Az igazgatóságok a művek felülvizsgálatát követően kiértékelő értekezletet tartanak és a megállapításokat jegyzőkönyvben rögzítik. A felülvizsgálatok eredményeként készült jegyzőkönyvek összesítése minden év december 10-ig megtörténik.

A vízügyi igazgatási szervek vagyonkezelésében lévő vízkár-elhárítási művek helyzetéről és a védekezésre való felkészülésről az Országos Vízügyi Főigazgatóság összefoglaló jelentést készít.

A feltárt, a védelmi biztonságot veszélyeztető hiányosságok megszüntetésére intézkedési terv készül.

5.2. A 2023. évi felülvizsgálatok megállapításai

5.2.1. Az árvíz- és belvízvédelmi művek

Az ár- és belvízvédelmi létesítmények 2023. évi őszi felülvizsgálatai még jelenleg is zajlanak, azonban az eddigi tapasztalatok azt mutatják, hogy az árvízvédelmi fővédvonal a pénzügyi lehetőségekhez mérten ápolts és karban tartott. Az árvízvédelmi művek és tartozékok karbantartottsága az idei évben a közfoglalkoztatott létszám munkája nyomán nem tudott javulni. Továbbá a szükséges karbantartás mennyisége és minősége is elmarad az elvárható műszaki szinttől a fenntartásra fordítható pénzeszközök elégtelensége miatt. A nagy létszámú, jelentős arányban szakképzetlen kézi munkaerő tevékenysége sajnos nem helyettesítheti teljes mértékben a szakszerű karbantartást, itt kell megjegyeznünk, hogy **növekedett a Vízügyi Igazgatóságok gépparkja, ami feltétlenül szükséges a csökkenő közfoglalkoztatás miatt, hogy legalább szinten lehessen tartani a védvonalaink állapotát. Továbbra is nagy probléma a gépkezelők hiánya, melyet a bérszínvonal emelésével lehetne növelni.**

A felülvizsgálatok eddigi eredményei alapján, megállapíthatjuk, hogy az árvízvédelmi létesítményeink állapota általánosságban javuló tendenciát mutat (az elmúlt időszakban megvalósult/megvalósuló projektek miatt), ami jelen helyzetben nem sokáig tartható. Akad néhány hiányosság, amely az árvízbiztonságot negatív irányban befolyásolhatja, ezért azok mielőbbi megszüntetésére, helyreállítására kell törekedni.

5.2.2. A fővédvonalat keresztező műtárgyak állapota:

A fővédvonalat keresztező műtárgyaink jelentős része kisebb-nagyobb javítási munkát igényel. Szükség lenne több évtized után a műtárgy felülvizsgálatok során az előírt „szakvizsgálatok” végrehajtására (pl. nyomáspróba), melyeket a 97/2007 (XII. 23) KVM rendelet „Az egyes kiemelt jelentőségű vízi létesítmények rendszeres megfigyeléséről” szabályoz. Minderre azonban a forráshiány miatt nem kerülhet sor.

A műtárgyak többsége még betölti a szerepét, de állapotuk folyamatosan romlik. A KEHOP

Nagyműtárgy fejlesztés és rekonstrukció projekttel a legsürgetőbb problémák megoldódnak.

A műtárgyak el fogják tudni látni a feladatukat. (árvíz, vízkormányzás, öntözés, vízvisszatartás)

A zsilipek és a töltéstartozékok fémszerkezeteinek eltulajdonítása, az okatlan rongálás a védvonalakon folyamatos és továbbra is nagy gondot okoz a pótlás is. A VIZIG-ek a pénzügyi forrásainak lehetőségeihez mérten minimalizálják (térfigyelő kamerák kihelyezésével és gyakoribb helyszíni ellenőrzéssel, néhol műanyag elzáró szerkezettel). 2023. augusztusában a Rába, Mura, Sajó, Dráván jelentősebb árhullámok vonultak le. Az árhullámok levonulásával érintett védelmi szakaszokon számos keresztező műtárgynál voltak, beavatkozást igénylő káros árvízi jelenségek. A nagyszámú árvízi jelenségek miatt, az érintett műtárgyaknál vizsgálatokat rendeltünk el annak érdekében, hogyan lehetne minimalizálni a jövőben a káros jelenségek előfordulását. A levonuló árhullámok károsodásokat okoztak védműveinkben, melyek helyreállítása folyamatban van.

5.2.3. Védelmi Osztag telepek, Műszaki Biztonsági Szolgálat:

A védelmi osztagok felkészültek, védekezési szituáció esetén azonnal bevetethetők, MBSZ telepek többnyire jó állapotban vannak, folyamatos a géppark és eszközök javítása, pótlása.

Az utóbbi években több gépbeszerzés történt a védelmi géppark korszerűsítésének céljából (szivattyúk, verőgépek, tehergépkocsik, stb.), valamint raktár- és műhellyel rendelkező épületek felújítása és építése történt meg, valamint zajlik jelenleg is.

Összességében jelentős javulás csak a projektek keretében végzett fejlesztések térségében tapasztalható. Vannak vízügyi igazgatóságok, elsősorban az ország keleti részén, ahol jobban ki tudják használni a szűkülő közmunka lehetőségét, az ország középső és nyugati részén azonban kevésbé tudnak élni ezzel a lehetőséggel, hiszen nincs megfelelő munkaerő. Továbbra is igaz az a megállapítás, hogy az igazgatóságok általában csak a legsürgetőbb beavatkozásokat végzik el a pénzügyi források szűkössége miatt. Kivételt jelentenek a folyamatban lévő projektekből és a különböző pályázati forrásokból finanszírozható munkák. A felülvizsgálat eddigi fő megállapítása, hogy az árvízvédelmi rendszer készen áll az árvizek levezetésére.

5.2.4. Dombvidéki és síkvidéki vízrendezés:

A vízügyi igazgatóságok feladata a vagyonkezelésükben lévő állami tulajdonú vizek szabályozása, mederfenntartása, partvédelme. A feladat megoldása érdekében szükséges a jókarba-helyezett medrek rendszeres éves fenntartása (kétszer történő kaszálás, cserjeirtás, iszapolás), illetve a vízfolyások 15-20 évenkénti felújítása, a rendezetlen vízfolyások területi igény szerinti alaprendezése. Igazgatóságok működési területein a vízfolyások alaprendezése jellemzően a '70-es '80-as években valósult meg, melyek során a medrek külterületen NQ10%-os, belterületen NQ2%-os mértékadó vízhozam kiöntésmentes levezetésére lettek jellemzően kiépítve.

A növekvő gyakorisággal jelentkező szélsőségek, jelentős intenzitású csapadékok megjelenése komoly nehézségeket rónak a vízügyi szakemberek vállára. A leesett jelentős csapadékmennyiségek következtében árhullámok vonultak le a vízfolyásainkon, melynek hatására - jellemzően a dombvidéki területeken - több vízfolyásmentén kimosódások, hordalék felhalmozódások és rézsúsuvasadások keletkeznek. Az igazgatóságok visszajelzése alapján, a vízfolyások fenntartására, üzemeltetésére fordítható összeg a korábbi évtizedben csökkenő tendenciát mutatott, így a medrek állapota ezzel párhuzamosan, valamint a klímaváltozás hatásának eredményeül, romlásnak indultak. A vízfolyások vízszállító képessége csökkent, aminek következtében vízfolyások mentén a helyi vízkár veszélyeztetettség folyamatosan nőtt. A megfelelő vízbiztonság, valamint a medrek jó karban helyezése érdekében a fenntartási munkálatok elvégzése elengedhetetlen. Fontos megjegyezni, hogy a területileg illetékes Vízügyi Igazgatóságok, a rendelkezésre áll források optimális

felhasználásával, a fenntartási feladatokat nagymértékű gondossággal látják el.

A belvízcsatornák vízelvezető kapacitása a korábbi évekhez viszonyítva jelentősen nem változott, a vízzárló képesség korlátozott. A vízügyi igazgatóságok a kritikus, elsősorban belterület belvízmentesítésében szerepet játszó helyeket felmérték, preventív beavatkozási tervvel rendelkeznek egy belvízi helyzetre. Az erőteljes közfoglalkoztatotti létszámcsökkenés és a munkavégző képesség romlása felhívja a figyelmet, hogy a jövőben elengedhetetlen a megfelelő gépkapacitás biztosítása a fenntartási munkák elvégzése érdekében és a fizikai létszám növelése.

A dombvidéki területeken a vízkárelhárításban a záportározóknak a dombvidéken kiemelt szerepük van a vízkárelhárításban, ezért különösen fontos tározók megfelelő üzemrendjének kialakítása, valamint a fenntartási munkálatok kiemelkedő gondossággal való elvégzése. A dombvidéki vízfolyások mentén továbbra is gyakori az uszadék torlaszok kialakulása, melyek többnyire a vízfolyáson levonult árhullámok hatására, valamint a területünkön elszaporodott hódok miatt keletkeznek. A torlaszok eltávolítása nehéz és költséges feladat, eltávolításukra nincs biztosítva költségforrás. A vízfolyások nagy része Natura 2000 besorolás alá esik. Az eltérő természetvédelmi és vízgazdálkodási érdekek is akadályozzák sok esetben a fenntartási munkák elvégzését.

5.3. Karcagi Gábor Gyakorlópálya

A klímaváltozás következtében egyre gyakrabban tapasztalhatók szélsőséges időjárási jelenségek (növekvő árvízszintek, gyakoribb villámárvizek) amikkel a vízügyi szakterületnek tudatosan és tökéletes szakmai felkészültséggel kell szembenéznie. Az utóbbi években nagyobb árhullámok (III. fokú árvízvédelmi készültségi szinteket jelentősen meghaladó) nem vonultak le folyóinkon, illetve az elmúlt időszakban a védekező állomány is nagymértékben cserélődött, a fluktuáció miatt, ezért az Igazgatóságok védelmi szervezetébe sok olyan kolléga került be, aki éles helyzetben még nem találkozott árvízi helyzetek kezelésével. A 2021-ben átadott, az egykori vízügyi főmérnökről, *Karcagi Gáborról* elnevezett, európai viszonylatban is egyedülálló, új Árvízvédelmi Gyakorlóközpont nagyban segíti a kollégák szakmai felkészültségének fejlesztését és tudásának naprakészen tartását. A gyakorlópálya lehetőséget biztosít az általános árvízvédelmi feladatok, a speciális védekezési technológiák, a védekezést támogató tevékenységek, a vízminőség-védelmi tevékenységek, illetve az egyéb védekezési tevékenységek szimulálására és begyakorlására.

Az idei évben is folytatódtak a Karcagi Gábor Árvízvédelmi Gyakorlópályán megvalósuló képzések az alábbiak szerint:

- Oktatók felkészítése a töltéskoronát meghaladó árvizek elleni és az árvízi jelenségek elleni védekezési módszerek képzési programokra
- Töltéskoronát meghaladó árvizek elleni védekezési módszerek – műszaki irányítók részére
- Töltéskoronát meghaladó árvizek elleni védekezési módszerek – örszemélyzet részére
- Árvízi jelenségek elleni védekezési módszerek – műszaki irányítók részére
- Árvízi jelenségek elleni védekezési módszerek – örszemélyzet részére

Műszaki irányítók esetében:

A képzés során az oktató által átadásra kerülnek azok az ismeretek, mellyel a műszaki irányítók egyrészt megismerik a programokhoz kapcsolódó védekezési módszereket, a védekezés célját, szükségességét, a bontás megkezdésének optimális időpontját, másrészt az ezekhez kapcsolódó tervezési, szervezési és irányítási folyamatokat. A cél, hogy a képzés keretében a műszaki irányítók elsajátítsák a feladatokhoz kapcsolódó pontos műszaki megoldások meghatározását, a szükséges anyag- és eszközigények meghatározását, a munkafolyamatok megszervezését, illetve begyakorolják a megfelelő védelmi biztonság érdekében a létszámszükséglet összehangolását a rendelkezésre álló idővel.

A képzés során az oktató iránymutatása alapján a műszaki irányítók feladata a védekezési

módszerek őrszemélyzet által történő kiépítésének irányítása és a vízterhelés alatti ellenőrzése, valamint a kiépített védművek bontásának, eszközök tisztításának és raktárba helyezésének koordinálása.

Őrszemélyzet esetében:

A képzés során az oktató által átadásra kerülnek azok az ismeretek, mellyel az őrszemélyzet megismeri a programokhoz kapcsolódó védekezési módszereket, a védművek kiépítésének célját, szükségességét, a védekezési módszerek kiépítéséhez szükséges anyag- és eszközigényeket, valamint a bontás megkezdésének optimális időpontját. Cél a szakszerű kiépítési technológia elsajátítása. Emellett a képzésben résztvevők begyakorolják a védművek visszabontását is.

A képzés során az oktató iránymutatása alapján a műszaki irányítók irányításával az őrszemélyzet feladata a különböző védekezési módszerek elsajátítása, a homokzsákok töltése, a védművek kiépítése, az esetleges szivárgások megszüntetése, valamint a kiépített védművek bontása, eszközök tisztítása és raktárba helyezése.

A gyakorló pályára tervezett képzések tartalma és a pálya nyújtotta technikai lehetőségek a jövőben valóban hasznos továbbképzések megvalósítását teszik lehetővé, mivel az árvízi jelenségeket életszerűen lehet szimulálni.

A gyakorlatorientált képzések lehetőséget biztosítanak:

- a már gyakorlattal rendelkező szakemberek számára a tudásuk szinten tartására és a felkészültségük tökéletesítésére és
- az ágazatba frissen bekerült munkatársak részére, hogy a különböző szituációknak, feladatoknak köszönhetően a pályán megismerhessék és gyakorolhassák a védekezési módszereket.